

KULTūros FONDĄ STEIGIANT

BEN. BABRAUSKAS, Cicero, III.

Ar būsim apiplėšę Lietuvą?

Klausimas aštrus ir labai jau nediplomatiškas. Priešą kaltinti sugebame iš inercijos ar iš papratimo, už tai kaltinti save neįprasta, kažkaip nepatogu, stačiai vengiama to kelio.

Valstybinių aplėšimų spėjime patirti visokių. Plėšė mus rusas, neatsilikio ir vokiečiai, stabtelėjęs Lietuvoje. Vokiečiai naikino Rusiją, rusas išniekino Vokietiją. Vokiečiai išvalė šiaurės Prancūziją, prancūzai atsilygino pietų Vokietijoje. Visi tie darbai vykdyta valstybiškai, viešai, pagrįstai. Tautos dejuo, badavo ir tyliai keikė. Tačiau spėjo praieiti gal kokie ketveri metai po Didžiojo karo, ir vokiečių okupacijos medžiaginių pėdsakų Lietuvoje beveik nebeliko. Dar didesnį šuolį po šio karo sunaikinimų per kelerius metus bus padarę Vakarų Vokietija. Medžiaginiai valstybių aplėšimai užgydomi, netgi palyginamai gana greit.

Kitas reikalas, kai dvasiniai tautos turtai apiplėšiami. Kai aš stebiu puikias Donelaičio Mečių iliustracijas, tuos Vytauto Jonyno medžio raizinius, prisimeniu liūdą šio mūsų dienų meistro pirmtakų kūrybos likimą. Dar mūsų amžiuje Lietuvoje buvo išlikę apie 200 lentų-medžių raizinių, kuriuos išraižė mūsų liaudies menininkai ir nuo kurių atspausdintus įvairių šventųjų paveikslus matydavome gryčioje ar seklyčioje. Bet kai apie 1930 metus Aušros, Alkos ir kiti muzėjai intensyviai ėmė rinkti menines, etnografines ir kitokias senienas, tų lentų visoje Lietuvoje berasta vos dvi: visas kitas mūsų lenkuoją dvarininkai buvo spėję nugabenti į Varšuvos ar Krokuvo muzėjus. Lietuvių liaudies menininkas liko neatšaukiamai apiplėštas, o lenkai akaplėšikai didžiuojasi tais liaudies kūriniams, kaip savais. Gaila, žinoma, ir italų ar kitokių dailininkų paveikslų, kuriuos dar ir nepriklausomos Lietuvos laikais gabeno iš mūsų dvarų į Lenkiją, bet kur kas labiau gaila minėtųjų mūsų liaudies dailininkų kūrinių. Dėja, Kultūros paminklų apsaugos įstatymo sušalaukėme tik... 1940 metais.

Kas pasirūpins Kiaulėno ar

Rimšos paveikslų likimu?

Kai prisimename gražiuosius Kauno kampelius, daugelį mūsų įspūdingiausia vieta bus buvusi Čiurlionio galerija. Jeigu Čiurlionio paveikslų pavidėtoja Sofija nebūtų buvusi karšta lietuvė, kažin ar didžiausio mūsų dailininko paveikslai nebūtų nukeliavę į Varšuvą ar kur kitur. Laimei, tas brangiausias tautos turtas, brangiausias už bet kokį pinigą, liko Lietuvoje.

O ar tremtyje mes nesukūrėme

brangenybių, kurių gal pasigies tauta ir kaltins mus visus

geriausių atveju — aklumu? Ro

dos, jau pakankamai iš mūsų

spaudos esame patyrę, ką gali

ateity reikšti mums Pietų Ame

rikoje gyvenančio J. Rimšos pa

veiksmai. Tačiau ligšiolinė įvykių

eiga jų likimą pranašauja aiš

kų: jie liks ten, kur jų kūrėjas

užges. Lietuvos meno istorikas

ar meno mėgėjas turės brangiai

mokėti už kelionę į Boliviją ar

ba Argentiną, kad pamatytų

tuos nepaprastus lietuvių daili

ninko paveikslus.

Vienintelis tėra kelias gauti

Lietuvai tuos paveikslus — tai

sugręnti J. Rimšos parodą tur

tingesnėse JAV mūsų kolonijo

se, kad labiau pasitvirtintų mū

sų tautiečiai galėtų kiek gali

ma daugiau jų įsigyti. Bet pa

veiksams atgabenti (aišku, su

jų kūrėju), jų apžvalgai, leid

mams reiktų apie \$5,000. Kuris iš ligšiolinių mūsų veiksmų ar veikėjų paskirs tiek pinigų, už kuriuos, beje, galėtų pasirinkti kokį penketą vertingiausių Rimšos paveikslų? Jei privačių asmenų iniciatyvos sunku čia sulaukti, tai ar neturėtume greičiau teikti lėšas mūsų Kultūros fondan, kurio tiesioginė pareiga bus tokiais dalykais pasirūpinti.

Kito didelio mūsų dailininko P. Kiaulėno jau nebeturime gyvųjų tarpe. Patys stipriai paveikslai, kuriuos yra dailininkas nutapęs pastaraisiais metais, yra velionio žmonos nuosavybė. O jeigu tie paveikslai su jų pavidėtoja nukeliaus į Atėnus, ar tauta nepakaltins mūsų, kad nežinojome ar neregėjome, ką turime? Reikalas aiškus: visus tuos paveikslus reikia nupirkti ir padėti saugion vieton, sakysim, į Pasaulio Lietuvių archyvą, kol čia pajėgsime įsteigti lietuvišką muziejų su jo galutine paskirtimi — gražinti tinkamu laiku Lietuvai, kas jai priklausė.

Tai pat mūsų kultūros vertybių apsaugos kategorijai priklausė Jurgio Savickio raštų palikimas. To didelio mūsų rašytojo likusius rankraščius greičiausiai turime nupirkti ir apsaugoti juos nuo galimo sunaikinimo. Ak, ir Savickio lietuviškų knygų biblioteka, jų tautodailės rinkiniai ir paveikslai, kurių tarpe yra Adomo Varno tapytas rašytojo portretas, verti mūsų globos.

O kas pasirūpins gyvaisiais?

Jau pats laikas pasirūpinti su daryti sąlygas kurti (ne į senelių prieglaudą uždaryti!) profesoriams Varnui ir Galdikiui, kurių amžius ir sveikata nebeleidžia rasti darbo įmonėse, o teputukų rankos tvirtai tebelaiiko. Jau 75 m. sukaktis Marijos Varnienės nuopelną dėl to, kad Varnas grįžo į dailę. Visi stebėjome kruopščiai atliktu istoriniu Varno paveikslu — Mindaugo vainikavimu. Ketverius metus kone kasdien po 8 valandas praleido dailininkas prie to paveikslų, o tuo metu dailininkui duos nuodirbti turėjo eiti į fabriką jo kone 70 metų žmona (atleis man ponja Marija už jos metus paskelbimą)... Ar netrukus ta mums bendruomeninio jausmo, nekaltant jau apie įsakymą "Gerbk savo tėvą ir motiną"?

Vokietijos stovykliname gyvenime pajėgėme savo dailininkus suburti operos pastatymui, o čia turime tenkintis muzika K. Steponavičiaus mėgėjiniais operėlių vaidinimais. Jėgu, rodos, netrukime ir operai, bet pastatyti stokojaime lėšų. O tokie lenkai Chicagoje ne vieną operą yra pateikę. Galėtume ir turėtume mes Lietuvos operos kūrėjus dar kartą išgirsti tremties operoje, nes daugeliui jų gal jau amžius nebeleidžia pasirodyti Vilniaus ar Kauno scenoje.

Turime daug žadančio prieauglio, tik ir jiems turi būti kas ranką ištiesia. Gal Liustikaitei. Baranaskui ar dar kuriam skirta būti Lietuvos operos žvaigždėmis. Bet gimusias žvaigždes reikia nušifuoti Milane, ir tam, žinoma, vėl reikia lėšų.

Smauokime turimą kapitalą

Pasitraukdami iš Lietuvos, ne išsivežėm brangenybių: priešingai, palikome savo žemę, savo namus, visą savo turtą. Tačiau išsivežėm daugiau negu brangenybes. Išsivežėm vertingiausią dvasinį kapitalą: rašytojus, menininkus, mokslininkus. Jeigu šis kapitalas nebūs paleistas į

apyvartą, tai, be abejonės, būsim savo tautą žiauriai apiplėšę. Jei knygų nepirksime, leidėjai jų nebeleis, tai ir rašytojams nebeliks akstino rašyti. Tuo būdu, numarindami gyvus rašytojus, būsim nepalyginti baisiau apiplėšę savo tautą, negu anie dvarininkai, išgubenę mūsų liaudies menininkų kūrinius į Varšuvą. Jeigu lituanistas nusinė nepaskelbtas žinias į kapus, k'ek vieno tremties bro'io sąžinę prislėgs skaudi atsakomybės našta. Jei gimusių dainos, dailės ar kitokį talentą, banaliai tarant, užkasime, tai ne ji, bet savo tautą būsim apvogę. Jeigu niekas nebūtų Čiurlionui ar Petruskui rankos ištisęs, tos žvaigždės galėjo mums niekad nesužibti.

Tai gi, klausimo "Ar būsim apiplėšę Lietuvą?" atsakymas priklausys nuo mūsų abeju: 1. nuo tų, kurie, būdami pajėgūs kurti, paliks ar nepaliks tautai dvasinių vertybių ir 2. nuo tų, kurie, būdami medžiagiškai stipresni, sudarys sąlygas anoms vertybėms atsirasti, ar nesudarys jų.

Šiomis mintimis, aišku, ne tuo ar kitu gal atsitiktiniu pavyzdžiu, kviečiamas kiekvienas lietuvis nuosirdžiai pamąstyti ir nedelsiant atsilipti į Kultūros fondo balsą, kuris šiandien Chicagoje susirenkančios Kultūros Fondo tarybos bus pareikštas lietuviškoms širdims.

• Liet. Stud. sąjungos JAV centro valdyba deda pastangas suorganizuoti Lietuvos Akademij Alumnų klubą, kuriam priklausytų visi JAV lietuvių-ės augstosiose mokyklose įgiję bakalaurą ar augstesnius laipsnius. Klubui priklausytų tiek iš mokyklų išėję, tiek mokyklose studijas baigę diplomantai-ės. Lietuvių Akademinių Alumnų klubo (trumpinant LAAK) organizacinis sekretoriatas jau pradėjo darbą. Jo uždavinys yra: 1. Praveisti narių registraciją, 2. Liet. Stud. sąjungos JAV metiniame suvažiavime Clevelande š. m. lapkričio mėn. 26 d. priimti laikiną klubo veiklos programą, nustatant organizacijos galutinį vardą, 3. Išsiuntinėti ir surinkti narių anketas, 4. Praveisti klubo valdybos rinkimus.

Visi kolegos-ės, įsigiję augstosios mokslo laipsnius JAV mokyklose, prašomi skubiai registruotis LAAK'o sekretoriato adresu: Danutė Dirvianskytė, 4931 Sout Artesian Avenue, Chicago, Ill.

Registruojantis nurodoma vardas, pavardė, adresas, mokykla, įgytas laipsnis ir specialybė. Registruotis prašoma iki š. m. gruodžio mėn. 1 d. Taip pat kviečiami visi dalyvauti Sąjungos suvažiavime Clevelande š. m. lap

A. Tyruolis

Pasikeitimai

Taip mirksnis po mirksnio, kaip narai,
Vis neriam gilyn ir gilyn.
Saulėta žemė, mylinčios širdys
Skęsta taip pat užmarštin.

Tai primena lapai, rudensio lapai,
Sukritę tyliai į kapus,
Dar kartą suosę: grožį
Laikas kaip žvakė užpūs.

Bet medžiai ir lapai numiršta,
Kad vėl sužaliuotų kiti.
Pavasariai mezgas ir bręsta
Šaltį, žiemoj, užmaršty.

Rudeninė sėja

Tai ruduo... Siaubingas vėjas
Neša liūdesio žinias.
Bet toliau — artojas sėjas
Javo šventai duonai, nes

Žino jis: tai kas pasėta
Saulės, vasaros sulauks.
Nors iš tylo, nors iš lėto
Aukso mūras vėl išaugs.

Audrą, vėtrą, gilią žvarbą
Tramdo saulė ir viltis.
Meilė mūs žieminių darbą
Didžiai pajūčiai išugdys.

Kalnuos

Tu sakai, kad mes pasiklydom,
Bet aš netikiu, ne.
Tiesą, kad nekartą paslydom,
Bet juk taip atsitinka kalne.

O bedugnė, tikėsi, ne mums ji,
Bet tiems, kur jos įėjio tikslai.
Mes gi blaivūs ir girdim, kaip dunksi
Širdis, vesdama mus, šventai.

Tik pažvelki į mėlyną tolių,
[tas baltas viršūnes linksmiai:
Ir džiaugsmą priglaus, kaip brolių,
Kaip sniegas tįps saulėj skausmai.

kričio mėn. 26d., kur bus suvažiavimai LAAK'o reikalai. (Liet. Stud. są-gos JAV c. v. vardu: Br. Juodelis, Vice-pirmininkas).

• Kun. Vincas Tikūšis, buvęs kariuomenės kapellonas, mokslo gilines Loyolos universitete, dabar einas pareigas klinikinio psichologo Illinois Security Hospital, esančioje Menard, Ill. kalbėjo Pirmame Institute Religijos ir Sveikatos Klausimams, po sėdžiuosiam Anna Valstybinėje ligoninėje, Anna, Ill. Jis pareižė, kad dešimties minučių me ditacija šv. Jono evangelijos 8 skyriaus pirmą 11 minučių (kur Kristus norintiesiems akmenimis užmušti svetimotėrę, pasakė lai pirmas akmenį mes tas, kurs be nuodėmės, ir kur Kristus paleiguo džio mėn. 1 d. Taip pat kviečiami visi dalyvauti Sąjungos suvažiavime Clevelande š. m. lap

si "psichologiniai žargonai". Kreipdamasis į parapijų kunigus, jis skatino psichiatrinuose atvejuose pagelbėti žmonėms savo patarimais, pasemtais iš Kristaus mokslo. Eidami šiuo keliu dvasininkai gali būti stipri jėga savo bendruomenę saugodami nuo psichologinių ir protinių netvarkų.

Šį kun. V. Tikūšio pareiškimą St. Pieža plačiai aprašo dienraštis "Chicago American".

• Lietuvių dailininkų paroda rytuose. Šiandien, lapkričio 19 d. atidaroma Almus galerijoje (77 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y.) lietuvių dailininkų paroda, kurioje dalyvauja: A. Elskus, A. Galdikas, V. K. Jonynas, A. Belapetravičius, V. Kašuba, A. Kašuba, P. Lapė, A. Merker, E. Urbaitytė ir R. Viesulas.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Kun. V. Bagdanavičius, pažįstamas vietas tremtyje iš-MIC, Mokslinių Studijų klube praeitą sekmadienį skaitė referatą tema: Sociologijos ir religijos santykis Ernst Troeltsch moksle. E. Troeltsch protestantiškos kilmės filosofas, visą savo gyvenimą pašventė tyrinėti krikščionijos įnašus į visuomeninį gyvenimą. Savo kruopščiomis studijomis jis yra perėjęs visą krikščionijos istoriją, nuo pirmųjų krikščionijos šaltinių iki paskutinių sektų. Referentas apsiribojo tik senuosiu amžiumi lietuvių krikščionijos studijomis. Jis pastebėjo, kad Tr. šio sąvo studijų dėka yra gerokai atitraukęs nuo protestantiško individualizmo. Troeltsch yra nuomonės, kad krikščionybės nuopelnas visuomeniniam gyvenimui yra ne tiek naujų visuomeninių formų išradimas, kiek naujo derinimo bet nepavergiančio principo suteikimas bendruomeniniam gyvenimui. Jis mano, kad bendruomenės idėja, kaip tokia, yra krikščionybės padaras. Romos teisė žinojo tik fiktyvinį juridinį asmenį, o krikščionybė šiam asmeniui yra suteikusi atgamtinį centrą. Šio centro dėka krikščioniškoji bendruomenė pasidarė realus visuomeninis faktorius šale valstybės ir kitų visuomeninių jėgų. Atsirado organizmas, palaikomas daug augstesnio principo, negu ligi šiol buvo žinomi.

Referentas kėlė mintį, kad rūpinantis tautinės bendruomenės organizavimu reikia giliau pasisavinti krikščioniškos bendruomenės idėją ir rasti jai atitinkamų išraiškų mūsų laikais. Gal būt, kad ne visas krikščionybės teikiamas privilegijas žmonija jau yra išnaudojusi.

Po referato buvo gyvos diskusijos, kuriose buvo padaryta Troeltschui daug priekaištų, būtent, kad jis nėra pakankamai išsivadavęs iš protestantiško individualizmo, nepakankamai supratus Kristaus ir Ap. Pavolo visuomeniškumą ir kad jis faktiškai tebėra socialistas. Diskusijoje dalyvavo: dr. Z. Smilgevičius, P. Maldeikis, kun. Urbonas, kun. dr. P. Celiešius, inž. Ruzis, A. Plateris ir kun. dr. A. Baltinis.

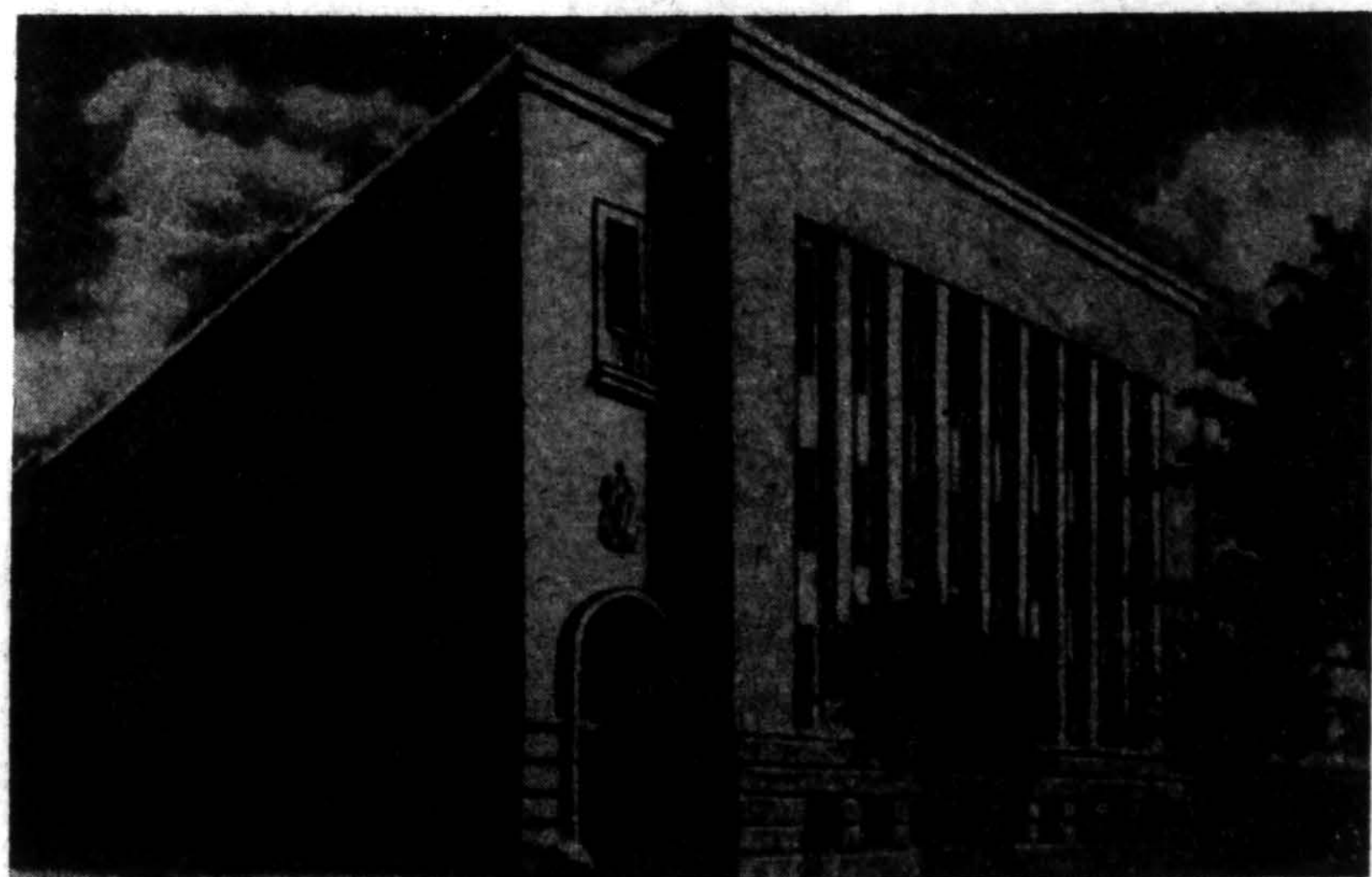
• Lietuvos vaizdų albumas. Spaudos rinkoje vėl turime Lietuvos vaizdų albumą, pavadintą "Lithuania". Jis sudarytas iš V. Augustino nuotraukų ir dabar išėjo jo antroji laida. Jame daugiau kaip šimtas didelių puslapių gerame kardinale popieriuje vien tik paveikslų. Čia matome puošniausias Vilniaus bažnyčias, Kauno vaizdus, didinguosius Lietuvos rūmus, išaugusius nepriklausomybės metu ir anksčiau, mūsų sostinės gatves, Trakų pilį ir ežero vaizdus, Rotušės aikštę su gražiaisiais pastatais Kaune, Pažaislio lygumą su jos bažnyčios barokiniu siluetu, didžiulius Lietuvos paminklus — Vytauto Didžiojo, Laisvės paminklą, Nežinomąjo kareivio kapą, moksleivių, studentų, Lietuvos moterų, karių paradus, tautinius šokius, lietuviškus baletus, skautų, šaulių pasirodymus, Darius Girėnų Puntuke, Augštaitijos ežerus, Nemuno pakrančių vaizdus, gražiąją Nidą, Klaipėdos pajūrį, Neringą, gintaro žvejus, Palangos ir Birštono kurortus, miškininkus, Lietuvos kryžius, koplytėles ir provincijos būdingas bažnyčias didingus naujų mokyklų ir fabričių pastatus, ūkininkus laukuose, lietuviškus priekryžius ir prie ratelio ir... apriestainių stirtas turguose. Tai nuostabiai pulkus albumas, kurį skaidydami vyresnieji jaunieji atsiminimais linkys sau

• Juozas Venckus, SJ., davė lietuviams skaitytoms naują veikalą Komunizmo pagrindai. Knvą išleido "Le'ko" spaustu-vė Buenos Aires mieste. Argentinioje, 1954 metais, bet ji Chicago pasiekė tik dabar. Veikalas turi 152 pusl. Dalis jo ejo per laikraštį "Laikas". Knygoje nagrinėjami komunizmo pagrindai — dialektinis materializmas ir kaip jis reikšėsi Karolio Markso filosofijoje, marksizmo pažiūra religijai, rusų marksizmo istorija, marksizmo ir leninizmo įsigalėjimas Rusijoje, marksizmo-leninizmo kritika, komunizmo kovos būdai, Marksas ir Engelsas — kovotojai už komunizmą, kominternas ir kominformas, komunizmo ir krikščionybės panašumai, ir skirtumai, krikščionių pareigos komunizmo atžvilgiu.

Knygos autorius yra žinomas kaip kruopštus mokslininkas. Surinkęs čia daug medžiagos. Šią problemą svarsto su dideliu nuosirdumu. Atskleidamas komunizmo klaidas ir pragaistingumą, jis perspėja — būti atsargiems su pasmerkimu visų tų, kurie yra šios ideologijos suvilioti. Autorius skatina būti atviriems tiesiai: kas gera — pripažinti nepaisant kas tai būtų padaręs, o kas bloga — papeikti, nors tai išeitų ir iš pačių katalikų. Autorius užakcentuoja reikalingą sustiprinti katalikų socialinį veikimą, ragindamas: "prieš raudonosios žvaigždės revoliuciją pastatysime Kryžiaus revoliuciją". Šios knygos pasirodymas ypač svarbus Pietų Amerikoje, kur dėl ilgą laiką nebuvo plios patriotinės religinės lietuvių veiklos atsirado daug simpatikų marksizmui.

• A. Sabaliauskas, salezietis, skaitančiai mūsų publikai žinomas kaip buvęs "Tėvų Kelio" redaktorius ir autorius knygų: "Nuo Imsrės iki Orinoko", "Sielą už sielą", vertėjas Guarešchi knygos "Don Camillo mažasis pasaulis" paruošė spaudai naują leidinį "Pažink Don Bosko". Knygelė turi 24 pusl. suglaustai nusako šv. Jono Bosko gyvenimą, saleziečių įsteigimą. Saleziečiai taip skubai paplito, kad šiuo metu turi 19,000 narių, veda 2,300 mokyklų, leidžia 627 laikraščius. Paskutinį knygutės skyrelis nupasakoja lietuvių saleziečių veiklą, jų laikomą lietuvių gimnaziją Italijoje, kur mokosi apie 60 neturtingiausių lietuvių. Ši knygelė išsiuntinėta saleziečių ir jų vedamos lietuvių gimnazijos bičiuliams, drauge su kitais trimis leidiniais: atspaudu kun. dr. J. Vaišnoro, MIC, straipsnio apie lietuvišką atžalyną Italijoje, paveikslu lietuvių gimnazijos moksleivių Italijoje ir šv. Jono Bosko paveikslu su lietuvišku įrašu antroje pusėje.

• Irena Bakšytė, 19 m. amžiaus, čekietė, baigusi aplankymo šv. P. Marijos augst. mokyklą studijuoja inžineriją Ili-nois universitete. Iš pradžių ji porą metų lankė universitetą šaka Navy Pier. Jos gabumai matematikoje padarino įimtį inžinerijos studijai. Apie ją parašė "Chicago Sun-Times" dienraštis, stebėdamasis, kad mergaitės ryžtasi rinktis "vyriškus mokslus".

Prekybos ir pramonės rūmai Kaune
Arch. Vyti Žemkainio projektas

Klaidė "Technikos žodžio"

TAUTOSAKOS LEIDINIAI ŠIŲ DIENŲ LIETUVOJE

DR. J. BALYS, Washington, D. C.

Keletą metų tautosakinė veikla okupuotoje Lietuvoje buvo labai silpna. Matyt buvo nesusigriebta, kas galima daryti ir kaip elgtis, nenusikalstant "pagrindinei linijai". Tačiau 1954-55 m. Valstybinė grožinės literatūros leidykla Vilniuje papylė, kaip iš gausybės rago, visą eilę stambių tautosakos leidinių. Apie *Lietuvių tautosakos rinkinį* (1954, 559 psl.) jau buvo rašyta šiame laikrašty (kovo 5 d. nr-y). Dabar tenka peržvelgti kitus leidinius.

Nauji senų dainynų išleidimai

Po Rėzos 1825 m. išleisto pirmojo mūsų dainyno, S. Stanevičiaus 1829 m. Vilniuje išleistas nedidelis 30 dainų rinkinėlis *Dainos žemaičių* (64 psl.) buvo tuo įžymus, kad davė gražiausių ir būdingiausių mūsų dainų atranką. Joms gaidos buvo skyrus išleistas Rygoje 1833 m. Tuodu leidiniu dabar sujungti kartu ir 1954 m. Vilniuje perspausdinti tuo pačiu vardu, duodant pirmojo leidimo fotografinį pakartojimą ir čia pat perrašymą šių dienų literatūrine kalba. Antrasis leidimas išaugo iki 224 psl., spaudai paruošė J. Lebedys ir J. Čiurlionytė. Nurodomos ir svarbesniuose rinkiniuose esančios tų dainų atmainos.

Tuo pačiu būdu, pagrįsti duodant pirmojo leidimo fotografinę kopiją ir modernišką perrašymą, tekstus sujungiant su melodijomis, buvo pakartotas ir stambiausias mūsų dainų rinkinys: *Lietuviškos dainos*. Užrašė Antanas Juška. I-III tomai. Tekstus paruošė A. Mockus, melodijas paruošė J. Čiurlionytė (III t. ir V. Paltanavičius). Ilustravo M. Bulaka. Vilnius, 1954, 2.860 psl. Rb. 64.95. Nors šis didysis psl. dainų rinkinys ir leidėjas buvo kunigas, tačiau jam, kaip ir Maironiui, tatau buvo atleista. Juk negalima viską išbraukti, remiantis ideologiniais pagrindais ir palikti tuštumą.

Reikia pripažinti, kad tais dviem leidiniais atliktas geras darbas. O vis dėlto būdinga, kad niekas okupuotoje Lietuvoje neįsijungė į stambių naujų darbų, bet kartoja senuosius. Jeigu išliks nesumažinti dideli Lietuvių Tautosakos archyvo rinkiniai, tada ne taip sunku būtų paruošti visiškai naujus leidinius. Arba nėra kam tokio darbo imtis, arba neįsijungė, bijantis pridaryti kokių lemtinų klaidų, nepataikius "pagal liniją". O gal galingieji neleidžia, nes tada būtų parodyta, koks didelis yra lietuvių kultūrinis lobs ir kaip daug buvo padaryta keikiamas "buržuazinės Lietuvos" laikais, kai buvo surinkti šimtai tūkstančių naujų tautosakos dalykų.

Populiarūs leidiniai

Tokių visados netrūk. Dabar jie, žinoma, yra sukirti pagal kompartijos reikalavimus. D. Barkauskaitė ir V. Šuravinas paruošė leidinį *Fol. žydė, žydė, baltą odelę* (ilustr. D. Demkutė, Vilnius, 1954, 114 psl.). Ten sudėtos parinktos dainos, patarės ir mįslės, pasiskirstytos į tokius skyrelius: meilė motinai ir tėvynei; apie darbą; apie išnaudotojų praeities gyvenimą; apie tiesą; apie gamtą ir jos gyventojus; apie dainą ir žodį.

K. Boruta paruošė pasakų apie gyvulius rinkinį: *Dangus griauja* (ilustr. D. Tarabildienė, Vilnius, 1955, 294 psl., tiražas 15,000 egz.). Duotos 45 pasakos, daugiausia liaudies, sustilžuotos ir kaikiurios suelikuotos, yra keletas ir paties Borutos sukurty. Iš Nepriklausomybės laikų žinoma muzikė J. Čiurlionytė paruošė lietuvių ir rusų kalbomis atranką *Lietuvių liaudies dainos* (Vilnius, 1955), kurios dar neteko matyti. Kiek

anksčiau Juozas Lingys davė praktikos reikalui paruoštą II dalį vadovėlio pobūdžio leidinio *Lietuvių liaudies šokiai* (Vilnius, 1952, 128 psl., iliustr., brėžiniai, gaidos). Pradedama naujai sukurtu "kolūkiu pirmininko" žaidimu, o paskum aprašyti liaudiški šokiai: Blezingėlė, Žiogeliai, Gyvataras, Linėlis, Rugeliai, Gaidys, Polka su raguoliais. (I-ji dalis, išleista Kaune 1948 ir perspausdinta Chicagoje 1954, aprašė 10 kitų liaudies šokių.)

Žinoma, nepamiršta ir rusų tautosaka. Net keturi vertėjai, M. Lukšienė, K. Boruta, D. Urbas ir J. Stukas, paruošė stambų rinkinį *Rusų liaudies pasakos* (Vilnius, 1954, 502 psl.). Jame sudėta 105 rusų pasakos, visos iš "iki revoliucinio periodo", nes po revoliucijos, aišku, jokių varpingų liaudies pasakų nebuvo sukurta.

Ginčai apie "tarybinę tautosaką"

Vilniuje leidžiamas žurnalas *Pergalė* išdėjo Ambraziejus Jonyno straipsnį "Kaikurie aktualiūs tarybinio tautosakos mokslo klausimai" (1955, Nr. 7, p. 99-107). Pasirodo, visi gerai jaučia, kad riba tarp tautosakos ir "ne tautosakos" pasidarė neaiški. Rusų rašytojams ir mokslininkams vis dėlto leidžiama atviriau pasisakyti ir tiesą aiškinti iš kelti, negu pavergtųjų kraštų žmonėms.

Taip toks N. Leontjevas ėmė ir išdėstė juodai ant balto, kad jokios "tarybinės tautosakos", kaip savarankiškos meno srities, nėra ir būti negali; kaip apie tautosaką, galima esą kalbėti tik, galbūt, apie dalį patariųjų (dainuškų), todėl ir pačio "tautosakos" termino šiuolaikinei liaudžiai primesti kūrybai nebereikia taikyti. Tokie drąsūs, bet teisingas mintis dėstė N. Leontjevas žurnale *Novyi Mir* (1953, Nr. 8).

Žinoma, tatau sukėlė ginčus. Ir A. Jonynas prisideda prie Leontjevo kritikių, tačiau nejuokiomis ir pats patvirtina, kaip ta "tarybinė tautosaka" atsiranda, šitai rašydamas: "Mūsų praktikoje yra prieita ir prie tokių dalykų, kad labai silpni idėjiškai ir meniškai kūriniai, sukurti visiškai ne liaudies, tarybiniai liaudies dainų vardu įtraukiami net į dainų šventės repertuarą" (p. 106). Čia dar liektų pridėti žodžius "ir į Lietuvių Tautosakos Rinkinės knygą", o tada padėti tasaką, nes viskas aišku.

Matyti gėrį, mintyti gėrį, jaus ti gėrį visuos, tai yra religija — įkvėpimas! — V. J. Budrikas

NUO UŽSIENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIDŲ IR ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRŲ IR SKAUDANČIŲ ŽAIDŲ, jie negali ramiai miegoti ir naktimis miegoti, nes jų užsiėmusios žaidos naktį ir skauda. Kad pašalinti šią nesiėmusią ir skaudančią senų žaidų ir skaudančių žaidų, užsikite LEGULO Ointment. Jis gydo odoos ypatybę palengvina jūsų skaudančią ir galeite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį taip pat nuo skaudančių nudėgimų. Jos taip pat pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIAZE. Taip pat pašalina peršalimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, su stabdo dišionimą odoos ir peršalimą tarpinių. Yra tinkamas vartoti nuo dišionančios, suskilusios odoos dešininkams, odoos išbrimų ir t. t., taip pat tinkamas vartoti vaikams kada pasirodo skaudus išbrimas nuo vystyklų. Jis yra geras gydymas nuo išvirinčių odoos ligų. Legulo Ointment yra paruošamas po 75 ct., \$1.25, ir \$5.50. Pirkite valstiniuose Chicago ir apylinkėse — Milwaukee, Wisc. Gary, Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiskaitę Mooney order i:

LEGULO, Department D.
5618 W. Eddy St. Chicago 34, Ill.

ĮSPODINGAS VAIZDAS

Metropolitan opera pradėjo sezoną New Yorke, pastatydamą Hoffmano pasakas.

KRONIKA

• Lietuviai amerikiečių leidiny. Waterbury išleista gausiai naujų straipsnių "Kaikurie aktualiūs tarybinio tautosakos mokslo klausimai" (1955, Nr. 7, p. 99-107). Pasirodo, visi gerai jaučia, kad riba tarp tautosakos ir "ne tautosakos" pasidarė neaiški. Rusų rašytojams ir mokslininkams vis dėlto leidžiama atviriau pasisakyti ir tiesą aiškinti iš kelti, negu pavergtųjų kraštų žmonėms.

• Sofija Tomarienė-Pipraitė paruošė spaudai dvi pasakų knygas: Saulės vestuvės ir Senolės pasakos. Pirmoji knyga apie 100 puslapių, antroji maždaug dvigubai didesnė.

Šiuo metu jam būtų reikalingas laikraščio "Studentų dienos" 1938 — 1940 m. kompletas. Jo adresas: 13, West View, Hopwood Lane, Halifax, England.

• Sofija Tomarienė-Pipraitė paruošė spaudai dvi pasakų knygas: Saulės vestuvės ir Senolės pasakos. Pirmoji knyga apie 100 puslapių, antroji maždaug dvigubai didesnė.

Ultrasoninės bangos...

Mokslininkai atrado, kad jeigu į medų veikiama ultrasoninėmis bangomis, tai tas jį padaro pastoviai šviežią: jis net per mėnesį laikomas temperatūroje nuo 40 iki 102 laipsnių Farenheito neparodo jokių kristalizacijos žymių. Tai patyrė dr. S. A. Kaloyereas, Luizijos universiteto agrikultūros eksperimentinėje stotyje.

DR. JUZE IR KESTUTIS AGLINSKAI GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

2300 West 51 Street
Val. — pirm. ir antr. 10 iki 12 ryto; 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; ketv. ir penkt. 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet. Sešt. 10 iki 12 popiet.
Ofiso tel. PROSPECT 6-1795
Rez. tel. GROVEHILL 6-5605

DR. ANTONAS ALEKNA GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1967 W. Garfield Blvd.
VAL: 1-4 ir 6-9
Seštadienis nuo 1 iki 4 val. p. p. Išskyrus ketvirtadienį ir sekmadienį.

ALGIRDAS LANDSBERGIS

KELIONĖ

V. Adamkevičiaus aplanka
Užsakymus su pinigais atsiųskite:
259 psl., kaina \$2.50
DRAUGAS, 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

Šios nuostabios ir nepaprastos knygos personažai mityba įvertina rašytojas Gilaudas: "...Weissas — pakenktas nekintamas, bet turis savyje Fra Angelico angelų vargą gamtą, Tatjana — nesuprantanti sielos sąvokos, bet mylinanti skaloti melle. Pagaliau Julius... pasilgęs skaitlumo ir nesuvokęs jo esmės, drąsus be drąsos, nesupratus pavojus bėgimo proceso".

DIENRASTIS MENESIUI NEMOKAMAI!

Didelis šių dienų įspūdas, karo ir kitos galimybės vertė visus atidėti iki kasdienio įvykio. Tam reikalingi dienraščiai darosi būtinybė. Šiandien mūsų 50 metų kaip šlovota spaudos laivė. Tai jūbėlis tebėra nūmimas šiek: kiekvienose lietuviškos namuose "Lietuviškas" laikraštis, o šiuo metu — lietuviškas dienraštis. Dienraštis "Draugas", pats įvedamas 40 m. sukaktį nuo įkūrimo Chicagoje, daro iš savo pusės auką: naujienas skaitytojams siunčia dienraštį per mėnesį laiko nemokamai, tik malonkute atsiųsti adresą savo ar kito kuro tuo interesuojasi.

"Draugas" yra atsiųsta arti 1,000 bendradarbių, korespondentų ir informatorių, kas kasdienį duoda mokslo, meno, literatūros prida, turi specialius skyrius: moterų, jaunimo (studentų, skaito, studentų), sporto, sveikatos patarčių; kasmet duoda \$1,000 premijos geriausiems romanams ir pasakams atkarpoje apneidus rinkinius kūrinius.

"Draugas" turi savo bendradarbius Kanadoje, Kolumbijoje, Vengrijoje, Brazilijoje, Argentinoje, Čilėje, Švedijoje, Belgijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, Italijoje, Prancūzijoje, net ir Australijoje.

Induoni nemokamai "Draugas" mėnesį Jis siunčia nepaprastai, o turėsite progos susipažinti su geriausiu lietuvišku dienraščiu. Jei "Draugas" dar nekaitote, atsiųskite savo adresą, o taip pat adresu savo palikamų, kurie jo dar nekaito ir mes per mėnesį laiko "Draugas" siunsite be užmokėto.

DRAUGAS
2334 South Oakley Avenue
CHICAGO 8, ILLINOIS

Garsintuvus be membranų

Telefunken bendrovė Hanoveryje tobulina naujos rūšies garsintuvą, kuris veikia be membranų, o su jonizuoto oro tokiu kišenumi, šitokiai įtaisais dar tiks liau perduodas garsą.

Pirkite Apsaugos Bonus!

DR. ANNA BALIUNAS AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLIO LIGOS.

— Pritaiko skinius —
6322 South Western Avenue
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 val. vak. Seštadienis 10-11 val. Trečiadienis uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. tel. WALBROOK 5-5076

DR. JUOZAS BARTKUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2336 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
Val. 12:30-2:30, 6-9 p.p. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, 11 val. ryto iki 2 val. p.p. seštadienį. Tik susitarus trečiadieniais.

DR. VL. BLAŽYS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4701 South Damen Avenue
(Kampus 47-to ir Damen Ave.)
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadienis 2-4 val. vak.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį.
Tel. ofiso LAfayette 3-6048
Rez. tel. WALBROOK 5-5048

DR. PETER T. BRAZIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9, antr. 1-5, trečiadienį ir seštadienį pagal sutartį.

DR. Z. DANILEVIČIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6317 South Western Avenue
Chicago 29, Ill.
Pasiūlymai pagal sutartį.
Telefonas REPUBLIC 7-4900
Residencija: GROVEHILL 6-8161

DR. T. DUNDULIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vak. Seštadienis nuo 2 iki 4 popiet.
Trečiadienis pagal sutartį.
Ofiso tel. VIRGINIA 7-0986
Residencijos tel. BEVERLY 6-3244

DR. BR. GAIZIŪNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(spec. moterų ligos ir akušerija)
4055 Archer Avenue
Kampus Archer ir California Ave.
VAL: 2-4 ir 6-8 v. p. p.
Seštadienis 2-7 val. p. p.
Išskyrus sekmadienį.

DR. S. GESTAUTAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2624 W. 71st St.
Kampus 71st ir Talman Ave.
Val.: Nuo 7 iki 9 vak. Seštadienis tik susitarus.

DR. J. GUDAUSKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

756 West 55th Street
(Kampus Halsted ir 55-ta gatvė)
VAL: — 6:30-8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienį. Atidara seštadienis 1-4 val.

DR. K. GUDAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofiso 10756 So. Michigan Ave.
Val.: Kasdien 9-12 val. ryto, 1-4 ir 6-8 v. vak., išskyrus trečiadienį. Seštadienį, 10 — 8 v. Kitu laiku susitarus.

DR. J. GUDAUSKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

756 West 55th Street
(Kampus Halsted ir 55-ta gatvė)
VAL: — 6:30-8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienį. Atidara seštadienis 1-4 val.

DR. ALEXANDER J. JAVOIS (JOVAISAS)

MARKUETTE MEDICAL CENTER
6132 South Kedzie Avenue
Val. 2-4 p. p. ir nuo 7-9 v. vak.
Trečiadienį ir seštadienį pagal sutartį

DR. A. JENKINS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2-4 p. p. ir 7-10 iki 9 val. Trečiadienį ir seštadienį uždaryta

DR. ALDONA A. JUŠKA AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE

PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienį.
2422 West Marquette Rd.

DR. WALTER J. KIRSTUK GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL. 1-4 popiet. 6:30-8:30 vak.
Uždaryta trečiadienį ir seštadienį.

DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1-3 v. ir 6-8 v. vakare.
Seštadienis 12 iki 4 popiet.
Butas 1526 So. 49th Ave.

DR. EMILY V. KRUKAS GYDYTOJA IR CHIRURGE

4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12:20 v. vak. pirm., antr., ketvrt. 6-8:30 v. Trečiadieniais tik susitarus

DR. NINA KRAUCELJONAITĖ (Gydytoja ir Chirurgė)

MOTERŲ LIGŲ IR AKUŠERIJOS SPECIALISTE
2750 West 71st Street
(Kampus 71st ir California)
Tel. ofiso ir rez. REPUBLIC 7-4146
Val. 11-2 ir 6-9 v. v. Sešt. 1-4 p. p. Kitu laiku pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS (Gydytoja ir Chirurgė)

SCDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
7156 South Western Avenue
(MEDICAL BUILDING)
Pirmadienį, antradienį, ketvrtadienį, penktadienį, 11 val. ryto — 1 v. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto — 1 v. p. Seštadienį, 11 val. ryto iki 2 val. popiet.

DR. FRANK C. KWINN (KVIEČIAMS)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30

DR. A. MACIUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPEC. CHIRURGINES LIGOS
2423 West 63rd Street
(Kampus 63rd ir Artesian)
VAL. 2-4 p.p. ir nuo 6-8 v. vak. Seštadienį, 2-4 popiet.
Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS GYDYTOJA IR CHIRURGE

10748 South Michigan Avenue
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v., išskyrus trečiadienį. Seštadienis nuo 1 iki 4 val. popiet.
Tel.: Ofiso — PULLMAN 6-6766
Buto — ENGLEWOOD 4-4976

DR. A. NARBUTAS PLAČIŲ IR VIDAUS LIGOS

- 6757 South Western Avenue
Valandos: pirmadienį, trečiadienį, ketvrtadienį, penktadienį, 6:30-8:30 v. vak. Antradienį, 10-12 val. ryto Seštadienį, 2-4 p. p. Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.
Kasdien 2-6 val. vak. Seštadienį, nuo 1-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. KEDZIE 5-4410
Resid. tel. GROVEHILL 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. 7-8 p. m.
Penktadienį tik popiet.
Trečiadienį ir seštadienį pagal sutartį

DR. P. STRIMAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1724 West 47th Street
Kampus 47th ir Hermantage
Val.: nuo 2 iki 4 ir 6 iki 9 v. vak. Seštadienį nuo 2 iki 6 val. Išskyr. sek.

DR. FL. TALLAT-KELPSA GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

5002 West 16th Street
Val.: kasdien 9-5, Seštadienį, 1-3
Telef. TOWNHALL 3-0926
2534 West 68th Street
Val.: tik iš anksto susitarus
Telef. HEMLOCK 4-7060, neatsakius skambinti CENTRAL 6-2294

DR. VYT. TAURAS TUPČIAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR SPEC. MOTERŲ LIGOS
Ofiso ir rez.: 2410 W. 51st St.
Tel. PR 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: Pirm. 8-10 v. v. Antr. Trečiadienį ir Penktadienį, 6-9 val. vak. ir Seštadieniais 1-4

B. K. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame augstus dividendus. Keshlojame čekius. Parduodame ir
išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnauvimai veltuliu
ATIDARYKITE SĄSKAITĄ SIANDIEN.—Apdrausta iki \$10,000.
Darbo valandos: pirmadienį nuo 9 iki 8 val. vakaro;
antr. ir penkt. 9 iki 5; treč. uždaryta, o šešt. nuo 9 iki vidurdienio.

Sovietų šypsenos ir jų literatūra

DR. JONAS GRI NIUS, Vokietija

W. Churchill 1953 m. gegužės mėn. Vakaruose paleido mintį, kad po Stalino mirties Sovietų Sąjungoje esą įvykė pasikeitimų ir kad todėl reikia susitikti 4 didžiųjų valstybių politikos vadovams ir jiems susitarti. Šita Churchillio mintis pagaliau privedė prie šių metų liepos mėn. 4 didžiųjų konferencijos Zenevoje. Nuo jos ypač išpopuliarėjo sovietinių vilkų malonūs šypsenai, kaip jų gerų norų išraiška. To pasėkoj dar labiau sustiprėjo Vakaruose, ypač Europoje, neutralistinės ir defetistinės nuotikos, kurių nestigo nė anksčiau. Į Sovietų Sąjungą pradėjo vykti įvairios turistinės ekskursijos, o jų dalyviai, sugrįžę į Vakarus, gausiai ėmė skelbti laikraščiuose savo įspūdžius apie šių draugiškumo bei mandagumo gestus ir šypsenas, kurie dažniausiai interpretuojami, kaip sovietinio gyvenimo keitimosi ir komunistų taikingumo reiškiniai.

Kad šitaip nekritiškai elgtis prancūzų ar amerikiečių turistai, kurie komunizmo nepažįsta, dar galima suprasti; bet kad sovietinių propagandinių šypsenų hipnozui ima pasiduoti lietuviai tremtiniai, tai jau darosi ne tik nesuprantama, bet tiesiog pavojinga.

Neatsargiai reikia laikyti J. Kuzmickio (iš Anglijos) "Sovietinės literatūros" straipsnį, sudarytą iš britų "The Times Literary Supplement" (žūrėk "Draugo" rugsėjo 24 d. kultūriname priede).

Ten J. Kuzmickis pirmiausia primena 1946 m. Ždanovo puolimą prieš menininkus, kurie tuo jau po II-jo Pasaulinio karo buvo pradėję laisviau jaustis. Po Ždanovo intervencijos ir partijos nutarimo sovietiniai rašytojai, anot J. Kuzmickio, "tegalėjo būti vyriausybės totalitarinės politikos menki įrankiai". Šioji būklė beveik nepasikeitė iki po Stalino mirties, nes "rašytojai, kol buvo gyvas Stalinas, tylėjo ir bijojo ką nors originalaus pradėti". Iš postalinio laikotarpio paminėjęs V. Panovos "Metų laikų" romano ir I. Erenburgo "Atodėkio" apysakos laisvesnius mėginimus, J. Kuzmickis prieina prie II-jo sovietinių rašytojų suvažiavimo, įvykusio Maskvoje 1954 m. gruodžio 14 — 26 d. ir rašo: "Visų nustebeimui jame nebuvo nutarta sugrįžti į Ždanovo nurodymus kelius". Kitą vietą jis dar priduria: "Būdinga, kad viso kongreso metu nė vienas nesisaukė "augštesnio autoriteto", nė vienas netvirtino, kad "partija nesutinka su tavim, o — priešingai — su manim".

Šitokie teigimai sudaro klaidiną vaizdą apie sovietinių rašytojų paskutinį suvažiavimą ir apie rašytojų būklę Sovietų Sąjungoje. Iš tikrųjų, kaip praity, taip ir minėtame suvažiavime buvo šauktasi tiek M. Gorkio, tiek komunistų partijos autoriteto. Pvz., sovietinių rašytojų sąjungos valdybos narys K. Simonov, aptardamas socialistinį realizmą, labai aiškiai rėmėsi kompartijos autoritetu, sakydams: "Partija visada nurodinėjo mums, kad svarbiausias visos literatūros uždavinys — auklėjimo uždavinys", ir K. Simonov ir kiti taip pat šaukėsi M. Gorkio. Tas pats K. Simonov savo oficialiame pranešime puolė ir V. Panovą ir I. Erenburgą už jų mėginimus tamsesnėmis spalvomis nezu iki šiol pavaizduoti komunistinį gyvenimą. Taigi tuodu rašytoju buvo pulti ne tik Surkovo prieš suvažiavimą, kaip rašo J. Kuzmickis, bet ir pačiame suvažiavime. Jame pasireikusi kritika taip pat nereikiška

niekio naujo. Pulti biurokratizmą ir nevykusį žurnalų bei leidinių darbą, kritikuoti rašytojus, ypač vieniems antrus, nebuvo ir nėra jokia naujenybė sovietijoje, kaip sugestionuoja J. Kuzmickis. Kas nors retkarčiais paskaitydavo ir paskaito "Literaturnaja Gazeta", "Tiesa", "Literatūra ir Meną", "Pergalę", tas gerai atsimena, kad rašytojų kritikos ir savikritikos ten nestigo nė praity, kaip jos nestinga nė dabar. Sovietinė literatūra prieš Ždanovo intervenciją ir po jos buvo sujungta kompartijos ir jos politikos reikalavimams ir tokioj pat būklėj yra pasilikusi. J. Kuzmickio minimas A. Surkovas (kaip ir K. Simonovas) II-me suvažiavime tą literatūros priklausomybę nuo partijos ir jos politikos aiškiai nurodė. Pvz., A. Surkovas rašytojams kaibėjo: "Literatūra — aštrus socialinio-politinio poveikio ginklas. Jis glaudžiai susijęs su politika, — pastarajai pavaldus... Komunistų partija laiko literatūrą savo aktyviu padėjėju komunistiškai auklėjant mases" ir t.t.

Ar šitie pareiškimai iš esmės skiriasi nuo ankstyvesnių kompartijos ir Ždanovo pareiškimų? Skirtumas tik tas, kad Ždanovas buvo politbiuro narys, bet ne rašytojas, o Surkovas ir Simonovas — rašytojų sąjungos pareigūnai ir taip pat komunistų partijos nariai. Vadinasi, tėra tik mažas taktinis niuansas. Užot kalbėjusi savo politbiuro nario lūpomis, partija šį kartą (per II-ji suvažiavimą) prabilo rašytojų sąjungos valdybos narių komunistų lūpomis. Bet ir to partijai buvo permaža. Ji II-jam sovietinių rašytojų suvažiavimui buvo nusiuntusi platų sveikinimą. Ten ji aiškiai išdėstė savo norus rašytojams. Šie taip pat atsakė plačiu raštu, kuriame aiškiai pareiškė savo ištikimybę komunistų partijai ir sovietinei valstybei. Šių dviejų raštų dabar neturiu po ranka ir negaliu pacituoti. Bet, juos skaitant, man buvo susidaręs aiškus įspūdis, kad niekas nėra pakitę kompartijos reikalavimuose rašytojams. Kaip buvo, taip ir liko jie kompartijos menkais įrankiais, nors ir gerai apmokamais, kaip buvo praity. Ir praėjus beveik

septyniems mėnesiams po II-jo sov. rašytojų suvažiavimo jų sąjungos sekretorius Polevoj Vakarų Vokietijos žurnalistų grupei Maskvoje pareiškė: "Mes čia rašome, ką mums širdis liepia. Bet mūsų širdis priklauso partijai". Ar šitaip skelbiama ištikimybė neatspindi Ždanovo reikalavimų? Argi po to galima sakyti, kad "Ždanovo direktyvos po aštuonerių metų nebegalioja", kaip rašo J. Kuzmickis?

Tačiau toliau jis dar priduria: "Ždanovo laikais sovietinė valstybė literatūrą padarė partijos verge. Dabar valstybė taipgi nori, kad literatūra jai tarnautų, tačiau ne taip vergiškai". Tai paskaičius taip ir norisi paklausti: kokiais faktais ir pareiškimais straipsnio autorius šį savo teigimą remia? Argi sovietinė valstybė jau atsipalaidavo nuo komunistų partijos priklausomybės? Argi autoriui nežinoma, kad ši tėra partijos siekimų vykdytoja? (Manau, kad J. Kuzmickis tai žino. Tik galia, kad jis nekritiškai pasidavė neatsakingo neutralisto įtaigoms).

Kadangi nėra pasikeitę nei kompartijos reikalavimai rašytojams, nei kompartijos santykiai su sovietine valstybe, tai nėra taip pat nė santykių pakitimo tarp rašytojų ir valstybės. Kaip buvo, taip ir liko ji rašytojų darbių monopolinis leidėjas ir platiniojas, o jų cenzoriaus ir vadovo pareigose pasiliko kompartija. Kad rašytojas taip pat pasiliko nusižėmęs prieš sovietinę valstybę, kaip prieš vienintelį savo duondavį, tai gali paliudyti ir lietuvis A. Vienuolis-Zukausko kalba II-me sov. rašytojų suvažiavime. Ten jis pasakė: "Mes turime dėkoti Tarybų valdžiai už tokias puikias sąlygas". Ar tai nėra vergo padėka savo pavergėjui? Ar tai liudija sov. valstybės norą, kad rašytojai jai tarnautų "ne taip vergiškai"? Ne. Kompartija tik nori, kad jų kūrinių būtų "meniškesni", t. y. patrauklesni, labiau domintų skaitytojus, juos auklėdami komunistiškai.

Vakaras yra dorovingos senatvės džiaugsmas. Jis atrodo darbštaus gyvenimo ramaus galo emblema, su didžio Kūrėjo antspaudu. Jis išskėčia tylius savo sparnus viršum kapo, ir, atrodo, pažada, kad visa bus ramybė anapus jo. — V. J. Budrikas

SEGHEITI TRAVEL BUREAU

2451 So. Oakley Avenue

Tel. YArds 7-3278

MES PARČPINAME KELIONES LEKTUVAIS, GELŽKELIAIS, AUTOBUSAIS IR LAIVAIS.

Sutvarkome dokumentus norintiems atvažiuoti į Ameriką. Parūpiname dokumentus norintiems išvykti į užsienį. TURIME IR LIETUVIŲ SKYRIŲ. Pildome afideivitus. Pasinaudokite.

Mes mokame 3½%

MIDLAND
Savings and Loan Association

PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

Norėdami pirkti, keisti ar parduoti automobilių visuomet kreipkitės į Lietuvišką automobilių prekybą

BALTICA

5805 S. WESTERN AVE.

WAlbrook 5-8200

MOVING

ADDAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IŠ TOLI IR ARTI

NAUJI DIDELI TROKAI-NAUJAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS-PIGUS IR SAUGINGAS PATARNAVIMAS

JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

Religija gilina ir grynina; kultūra platina ir rafinuoja žmogaus gyvenimą.

— V. J. Budrikas

Lietuvių Prekybos Namai

PREKES BE SUGADINIMŲ — KAINOS BE UŽPRAŠYMŲ.

PIRKITE ŠIAIS METAIS — MOKEKITE SEKANČIAIS METAIS!

THANKSGIVING PRICE CUTS!
Plus Free Turkey!

KIEKVIENAS PIRKEJAS GAUNA PUIKŲ PENKIOLIKOS (15) SVARŲ KALAKUTĄ DOVANA, PERKANT VIRŠ \$100.00.

Extra Liberal Terms!

10 dalių svečių kambario baldai — veliausias stiliaus, parsiduoda už \$249.00

5 dalių mėgiamieji baldai — parduodami po \$300.00 — o pas mus šiais metais tik \$199.00

7 dalių valgomojo kambario moderniškiausi baldai, parduodami už tikrai \$149.00

PUT ALL YOUR CHRISTMAS NEEDS ON ONE ACCOUNT

šiais metais nieko nereikia įmokėti, pradėkite mokėti tikrai sekančiais metais.

TELEVIZIJOS APARATAI: Zenith, RCA, Admiral, Dumont, General Electric, Westinghouse, Motorola ir kiti — šiais metais nieko nereikia įmokėti.

KILIMAI: 9x12 vilnoniai kilimai, geriausių Amerikos fabričių pagaminti — parduodami po \$120.00, pas mus šiais metais \$69.00. Dedame taipgi kilimus nuo sienos iki sienos.

SALDYTUVAI: Admiral, Westinghouse, Norge, General Electric ir kiti, 7 cub. dydžio \$159.00

PORCELANO PEČIAI: Crown, Universal, Maytag, Norge, parduodami po \$200.00, pas mus įsigysite be įmokėjimų už tikrai \$139.00

FORMICA VIRTUVĖM STALAI: Douglas, Kuhne ir kitų firmų Formica Stalai su 6 pulkio kėdėmis, parduodami po \$99.00, pas mus tikrai \$69.00

APSILANKYKITE MCSŲ KRAUTUVĖSE PRIE PIRMOS PROGOS IR PASINAUDOKITE ŽEMOM KAINOM.

FURNITURE CENTER, Inc.

3222 South Halsted Street

Telefonas — Victory 2-4226

Įmonė atidaryta pirmad. ir ketvirtad. dienomis 9-9:30; kitom dienom 9-6.

Įmonės Vedėjas JUSTAS LIEPONIS

Sekmadieniais įmonė atidaryta nuo 10 iki 5 valandos vakare.

Už knygą davė rūkytą kumpį

Vlado Piešinos atsiminimai iš knygnešių laikų
PR. PAULIUKONIS

Rytoj, lapkričio mėn. 20 d. Chicagoje, Marijos Augšt. mokyklos patalpose, vyksta spaudos metų užbaigimo iškilmės. Spaudos metai buvo paskelbti ryšium su 50 metų sukaktimi nuo spaudos laisvės atkovojo. Ta proga dedame šį straipsnį, kuris primins mums kaip spauda buvo branginta draudimo metu ir kurs mus paskatins spaudą ir spaudos darbuotojus daugiau branginti dabar.

Kaip tapo knygnešiu

Vladas Piešina yra gimęs 1888 m. Deltuvoje. 1901 m. baigęs vietos pradžios mokyklą, įstojo į Ukmergės miesto keturklasę mokyklą. Mokykloje susipažino su vienu kitu susipratusių lietuvių, kurie skaitė draudžiamą lietuvišką spaudą ir ją patino tarp kitų. Iš jų paminėtinas iš pasiturinčios šeimos kilęs Pamerneckas, kurio kilmės vietos nebeprisimenąs.

Mokytojai rusai, sužinoję, kad Pamerneckas skaitas draudžiamą spaudą, nutarė pamokų metu jo burti padaryti kratą. Pamerneckas, įspėtas vieno mokytojo apie sumanytą kratą, tuoj pat su vienu savo draugu parbėgo namo ir pradėjo slapstytis lietuvišką literatūrą: vienas iš jų traukė iš po lovos čiulzinio ir metė pro langą, kur iš lauko pusės antrasis rinko ir slapstė sode po serbentų bei krūmų. Neapsižiūrėjęs paliko lovos šonkevičiaus raštus, kuriuose buvo įdėtas ranka parašytas Lietuvos himnas.

Kratos metu mokytojai rado tik lovoje šonkevičiaus raštus su Lietuvos himnu, už tai mokytojų taryba nutarė, kad Pamerneckas turi persikelti į kitą mokyklą. Išvykdamas Pamerneckas, pasitaręs su savo bendradarbiais, nutarė visą lietuvišką spaudą perduoti V. Piešiniui, kuris kelias dienas prisikėlęs užantį ir kišenių lietuviškos literatūros, o rankoje nešinęs tik mokslo knygas, žygiavo į Deltuvą, kol visą kontrabandą pernešė. Pažymėtina, kad V. Piešina beveik kasdien iš mokyklos į Deltuvą 7 km. pėsčias eidavęs. Kai perėmė platinti lietuvišką spaudą, jis buvo kokių 14 — 15 metų bernaitis.

Sėnus knygnešys ir tėvas toks pat

V. Piešina, parsinešęs lietuvišką literatūrą, negalėjo jos viešai laikyti, reikėjo slėpti. Visas knygas ir laikraščius sukravė į dėžę ir kaisėjo tai į vieną, tai į kitą trobos kampat. Tuo tarpu jis pastebėjo, kad ir jo tėvas Povilas taip pat slapstas

kokias tai knygas bei laikraščius ir nuo jo slėpiąs. Po kiek laiko tėvas sūnų, sūnus tėvą suprato, kad jie abu tą patį lietuvišką knygnešio darbą dirba, tik slaptos spaudos gavimo šaltiniai buvo skirtingi: tėvas gaudavęs iš parapijos vikaro kun. Ciego, o sūnus, išbaigęs iš Ukmergės atsinešėją, — iš jo gimnazičio, Varšuvos universiteto medicinos studento Vaclovo Budrevičiaus, gyvenusio pas Deltuovos dvaro savininką Butkevičių.

Knygos slėpamos bažnyčioje tarp vargonų

Kai parsigabeno daugiau spaudos, namuose buvo pavojinga laikyti. V. Piešinas tėvas buvo Deltuovos parapijos zakristijonas, o jis pats jau giedojęs bažnytiniam chore, tad įėjį į bažnyčią galėjo kiekvienu metu, kai ji buvo tuščia ir nebuvo jokių liudininkų. Tėvas su sūnumi sutarė lietuvišką spaudą paslėpti bažnyčioje tarp vargonų, kur buvo įvairių bažnytinių giedojimo knygų ir gaidų krūvos. Kaip sutarta, taip ir padaryta. Būti vieną kartą vos nepakliuvo į rusų policininko rankas.

Vieną sekmadienio vakarą atvyko studentas V. Budrevičius, norėdamas gauti keletą knygų. V. Piešina su studentu pasisėmė bažnyčios raktą, atsirakino duris, įėjo į vidų ir užsiraikino. Užlipę ant višų, užsėdėję žvakę, išsėdėję knygas ant suolų ir įšėjojo sau reikalingos spaudos. Tuo tarpu vienas deltuviškis, eidamas į vestuvės, pastebėjo bažnyčioje šviesą. Jam kilo įtarimas, ar kartais nebus vagys įsibrovę, nes kaip tik tuo laiku buvo viena apylinkės bažnyčia vagių apilėsta. Priėjęs prie bažnyčios, patikrino duris, durys užrakintos. Tada jis pasikvietė daugiau žmonių, įsėmė iš zakristijono raktą. Kaip tik tuo metu paties zakristijono nebuvo namie, o motina nežinojo apie sūnaus slapstą žygį į bažnyčią.

Susirinkę žmonės į šventorių, atsirakino šonines į zakristiją bažnyčios duris ir žengė vidun. Esantiems ant višų pasidarė karšta. Studentas V. Budrevičius rengėsi gintis, o mokinys V. Piešina su jo pasiūlymu nesutiko. Jis, tuoj užputė žvakę, kai išgirdo, kad durys jau atkakintos, pasileido laiptais žė-

myn. Žmonės pradėjo šaukti, kad bažnyčioje esą vagys, reiki kviesti urodniką. V. Piešinas atsirakino duris ir, sutikęs savo motiną, priekaištingai užklaušęs jos, kam ji leidusi tokį triukšmą sukelti, juk jai sakęs, kad einas į bažnyčią gaidų paimti. Taip visi susirinkusieji buvo nuraminti ir išsiskirstė. Bet buvo karštas momentas, ir jei tas jaunas knygnešys nebūtų susiorientavęs, tai galėjo ir blogai baigtis, pakviestus urodniką. Kai visai nurimo, gerai apžvalgę šventorių, Vladas išleido iš bažnyčios ir antrąjį "kalinį".

Skaitykla ir urodnikas nebuvo

V. Piešina ne tik platino lietuvišką spaudą, bet jis ir skaitydavo susirinkusiems deltuviškiams pas Jovaišą, gyvenusį už protestantų bažnyčios, prie kelio, einančio Veprių linkui. Žmonės susirinkdavo į trobą, aplinkui ant suolų susėdėję, o jis viduryje jiems skaitydavo. Kai kurie senesnieji labai atidžiai klausydavę ir nesuprantamas vietas prašydavo paaiškinti.

Spaudą platindavęs ir į skaityklą lankydavęs be didelės baimės patekti į žandarų rankas, nes miestelio urodniko žmonos sesuo taip pat dalyvavo susirinkimuose ir spaudos platiniame. Be to, urodnikas buvo lietuvis ir spaudos platintojams buvo pažadėjęs, jei iš augščiau jam bus įsakyta daryti kratą, tai jis per savo svainę įspėsias.

Atsiskaitimai maldaknygėje ir rinklavo

Už slapstą lietuvišką spaudą ne visi atsilgyindavę, o daugeliui buvo ir veltui dalinama, kad tik skaitytų. Dažniausiai politinės brošiūrėlės, atsiskaitimai bei laikraščiai būdavo įdėjami į maldaknyges, bažnyčioje paliktas. Žmonės, atėję į bažnyčią, rasdavę savo maldaknygėse literatūros, kurią parsinešę namo paskaitydavę.

Tuo būdu naujai literatūrai išsigyti reikėjo pinigų. Tam tikslui V. Piešina su kitais platintojais padarė Deltuovos miestelyje rinklavą. Žmonės gana noriai aukoję pinigų. Vienas tik-

TELEVIZIJOS FONOGRAFAI Tik pas mus pirkdami gausit

- Nemokamai 3-jų mėn. pilną garantiją — darbas ir dalys.
  - Nemokamai vidaus antena ir instaliavimas.
  - Iki \$100.00 ir daugiau nuolaidos už jūsų seną televiziją.
- Be to, visokias radijas, rekordavimo aparatus, lempos, baterijas, dalys ir kitų firmų televizijos.

NOTORIS LIETUVIŠKAS PATARNAVIMAS

Frank's TV and Radio

PARDAVIMAS IR TAISTMAS
748 West 33rd Street
Telefonas CALumet 5-7252
FRANAS KERSIS IR PAULIUS F. ENDZELIS

JONAS GRADINSKAS

KRAUTUVĖ IR DIRBTUVĖ
Televizijos, radijas, patefonai, lempos, antenos, baterijos
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47TH ST. TEL. FRONTIER 6-1998
Pas specialistą nupirksi pigiau, sutaisys geriau

KRONIKA

• Kun. dr. Jonas Bičiūnas paruošė studiją "Vilniaus akademija ir jos reikšmė Lietuvos katalikų Bažnyčiai". Veikalas skirtas 375 metų tos akademijos įsteigimo sukakčiai paminėti. Autorius studiją tiksliai jau dešimtmetis kaip gyvena Romoje ir šiai studijai yra panaudojęs archyvus bei kitus naujus šaltinius. Jis naudoja platų to laiko kultūrinio gyvenimo vaizdą, iškelia naujų faktų apie to laiko šviesuomenės kultūrinės pastangas, apie ką labai miglotai buvo žinoma arba ir visai nežinoma. Studija išskelia Vilniaus reikšmę ir centrinę įtaką Lietuvos valstybės kultūrinėje raidoje. Ši studija susidaro iš septynių skyrių, gausi šaltiniais ir priedais, apims apie 200 spaudos puslapių. Ištraukos iš šios studijos yra tilpusios universitetinėse leidiniuose Romoje.

• Raimondas Kimeris, Albertas Krikštolaitis ir Juratė Sapaitė pradėjo studijas Illinois universitete, Chicagos Navy Pier esančiose klasėse.

• Prof. Igno Šlapelis meno veikalas Juozas Pautionius jau išėjo iš spaudos. Jo išėjimas dėl techninių kliūčių pavėlavo artikių mėnesių.

Tai tikrai gražus ir meniškai sutvarkytas leidinys, Lietuvišką liną primena pilksvai žalsvi viršeliai. Puikus kreidinis popierius, techniškai gerai atlikta spauda, ypač paveikslų reprodukcijos rodo, kad veikalo leidėjas Lietuviškos Knygos klubas į šios knygos sutvarkymą įdėjo daug sumanumo ir triuso. Knygos pirmose puslapiuose

ninkas neturėjęs pinigų, tai davęs rūkytą kumpį.

Dabar V. Piešina su savo žmona Marija gyvena Worcesteryje, Mass., ir sau duoną pelno, dirbdamas viename viešbutyje.

PADEKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE!

Plačiai pagarsėjusi Amerikos žemyn Patria Gift Parcel Co., susitarusi su lietuviškos valybos Public Cleaner savininke, atidarė naują siuntinių užsakyimų skyrių į Lietuvą ir kitus SSRS užimtus kraštus.

Priimame žodžiu ir raštu pilnai apmokėtus medžiagų, avalynės, maisto ir vaistų užsakyimus ir garantuojame 100%.

Dirbame kasdien valybos darbo valandomis.

PATRIA GIFT PARCEL CO.
3741 W. 26th Street,
CHICAGO 23, ILL.
Tel. Crawford 7-2126

Roosevelt Furniture Miegamo Rakandų Ispardavimas!

11 gabalų — tiktai už \$169.00

I šį setą įeina lova, dresseris, komoda, springas, matrasas su vidutinėmis spiruoklėmis, 3 vanity stiliaus lempos, 2 miegamos pagalvės ir kilimas. Didelis pasirinkimas ir kitokių baldų. Galima užteiti vakarais. Pardudame išmokėjimais. Už 6 mėnesių išmokėjimus neimame jokių nuosimėjų. Prieš perkant baldus, užsukite į šią lietuvišką krautuvę, apžiūrėkite baldus ir patirkite kainas.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2810 WEST ROOSEVELT ROAD Tel. SKEley 3-4711

Felix Raudonis, sav. ir menadžeris
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

atžymėti garbės prenumeratoriai, o paskiau eiles tvarka taji leidinį užsiprenumeravusieji.

Veikalas — anglų ir lietuvių kalbomis, turi keturis poskyrius — Meno raida, Forma, J. Pautionius ir Užbaiga.

Profesorius Ignas Šlapelis savo šiame paskutiniame prieš mirčių veikale pasisako apie dailininko J. Pautioniaus laimėjimus ta pyboje, kiek apsisotja ties meno raida, forma ir pabaigoje gana griežtai kritikuoja kai kurias šių laikų meno sroves.

Minėtas leidinys jau gaunamas "Draugo" administracijoje, pas platintojus ir laikiniuose Chicagos anglų knygynuose. Prenumeratoriams knyga jau pradėta siuntinėti.

VISOKIAUSIŲ ŽAISLŲ KALEDŲ

Pirkimas laisvai. Lai jous vaikų svajonės išpildo.

TOY VILLAGE

5019 OAKTON SKOKIE

Pulklusas pasirinkimas žaislų ir dovanų. X-mas Lay-a-way Planas.

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAI

PRISTATOME VISOKIŲ RŪMŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY

LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 So. HALSTED ST.

Tel. Victory 3-1272

APKAINAVIMAI IR PREKIŲ PRI

STATYMA TEIKIAME

NEMOKAMAI

RASTINE ATIDARYTA kasdien nuo

8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

seštadieniais iki 3 val. vakaro

NARIAI LIETUVIŲ TAUP. IR SKOLINIMO

B-VIŲ LYGOS, KURIOSE

Kiekvieno Santaupos Apdraustos Iki \$10,000.00

I R

Paskolos Duodamos Namų Įgijimui

Lengvomis Sąlygomis

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6234 S. Western Ave. Chicago 36, Ill.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 W. 47th St. Chicago 32, Ill.

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!

Talgi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje BRIGHTON SAVINGS and LOAN!

Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKAS, Sec's

OFISO VALANDOS:

Pirmadi., antradi., penktadi. ir Trečiadi. 9 ryto iki 12 v., o

šešt. 9 v. ryto iki 4:30 p. p. Ketvirtadi. 9 val. iki 5 val.

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ

Complete Auto Service

4542-44 S. Western Ave. Tel. OLiv. 4-0079
Sav. Stasys Dapkus, priityręs mechanikas, turis moderniausius įrengimus, gerai ir nebrangiai pataiso karocerių ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alyvą. Jis šioje srityje dirba nuo 1936 metų, taip kad jo darbas būsite patenkinti. Namų telefonas WAilbrook 5-7550.

BUICK'AS

LIETUVIŠKAS

AUTOMOBILIS

Jūsų ir Jūsų šeimos saugumui

Jei turite Universal Savings sąskaitą, tai galite būti tikri: Kad Jūsų taupomi pinigai atneš Jums daugiau pelno... Kad Jūs turite lėšų nelaimės atvejui... Kad Jūs galite pirkti pagedaujamą prabangos daiktą tada kada norite... Kad turėsite pinigų, kada jie bus reikalingi. Tarnavome bendruomenėi ištisus 32 metus be pertrankos, ir tarnybą plečiame. Universal Savings yra draugiška finansinė įstaiga, aptarnaujanti Jūsų kaimynus ir norinti patarnauti Jums. Esame Federal Savings and Loan Insurance Corporation narys. Santaupos apdraustos iki \$10,000.00.

UNIVERSAL SAVINGS and Loan Association

1800 SOUTH HALSTED STREET

Perskaityte dienr. "Drauga", duokite jį kitiems.

Nuo

1924

iki

1955

AUGŠTAS DIVIDENDAS UŽ TAUPOMUS PINIGUS — PILNAI APDRAUSTAS IR PELNINGAS SAUGUMAS PATARNAVIMAI VETUI VISIEMS MŪŠŲ NARIAMS

Štai kodėl apsimoka taupomus pinigus padėti į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASS'N: 1. Pas mus visi indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00. 2. Pas mus taupomi pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą. 3. Per 31 metus CHICAGO SAVINGS visada 100% išmokėjo taupytojams indėlius ir visada mokėjo augstą dividendą, negu kitų finansinių įstaigų. 4. Pas mus taupytojai gali iškeisti čektus, apmokėti geso, elektros, telefono sąskaitas, Real Estate ir Income Tax mokesčius ir visas kitas bilas mūsų Special Money Order čekiais. Mes nieko neskaityme už šiuos patarnavimus. 5. Pardudame ir keičiame valstybės bonus. 6. Teisingomis sąlygomis duodame paskolas perkant namus.

Pas mus yra šie taupymo skyriai: optional, investmentų, vakacijų, Christmas Club ir Bonus Savings.

Kviečiame visus taupyti šioje pačioje progresyviškojoje lietuvių taupymo bendrovėje.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 South Western Avenue

JOHN PAKEL, Prezidentas

GRovehill 6-7575

Ket

PAVERGTOJE LIETUVOJE

• Muz. K. Kaveckui spalio mėn. 21 d. suėjo 50 m. amžius. Nuo 1949 m. jis yra valstybinės filharmonijos dirigentu.

Choras yra plačiai žinomas ir už Lietuvos ribų. Su dideliu pasisekimu jis koncertavo Ukrainoje, Gudijoje, Pabaltijo ir Užkaukazės respublikose, taip pat Moldavijoje. Iš stambesniųjų kūrinių, dirigento paruoštų, pažymimos Mozarto "Requiem", Haydeno "Metų laikai" ir kt. Jo geriausios sukurtos dainos yra plačiai dainuojamos. Iš originalios kurybos žymesnėmis laikomos "Dangus gimtinės", "Pro žydinčius vartus", "Šienapjūtės naktį", "Žodeliai" ir kt.

• Lietuvos teatruose. Vilniaus rusų dramos teatras pasirodė su Korneičuko pjesė "Sparnai", Kauno muzikiniame dramos teatre duota Čaikovskio operos "Jolanta" premjera, valstybinis dramos teatras — Gorkio "Paskutinioji" ir "Šienapjūtės naktį", Kauno Jaunojo žiuro teatro — Čiurlionytės "Pasakų šalies" premjera.

• Vilniaus un-tas, pažymėdamas tapytojo P. Smuglevičiaus, glaudžiai susijusio su Vilniaus un-te savo darbais, 210 gimimo metines, suorganizavo šio tapytojo vardo salėje parodą. Parodoje buvo eksponuota Vilniaus katedros 1828 m. inventoriaus knyga, kurioje įregistruota 20 P. Smuglevičiaus paveikslų ir trumpos žinios apie jų autorius asmenį. Kaip žinoma, 1798 m. prie vyriausios Lietuvos mokyklos buvo įsteigta Vilniaus statybos mokykla. Jos pirmuoju profesorium buvo P. Smuglevičius.

• Kauno dailininkų parodoje buvo išstatyti 73 dailininkų beveik 300 šiais metais atliktų darbų. Iš jų žymesniais minimi Rimto Kalpoko paveiksai, J. Šileikos darbai, skirti Ad. Mickevičiui Kaune, iš portretinių darbų — E. Survilos atliktas artisto J. Lauciaus portretas. Elenos Janulaitienės ir kitų Kauno dailininkų portretiniai darbai. Iš skulptūrų išskeliami K. Jurašūno gipsas "Po taikos saule", H. Rudzinskio — "Kolkos statybinių", "Lietuvaitė", J. Kriaučiūno — "Traktorininkai", V. Pleškūno skulptūra "Dail. P. Kalpokas" ir kt., taip pat St. Ušinsko ir S. Ušinskaitės stiklo dirbiniai, L. Belvertaitės keramika, V. Daujoto dekoratyviniai auksklai ir kt.

• Nusipelnusio meno veikėjo vardai suteikti: 1. Akmenės vid. mokyklos muzikos mokyto. A. Jasenauskui, 2. Veterinarijos mokyklos dėstytoji M. Karkai, 4. Kauno medicinos darbuotojų prof. sąjungos liaudies dainų ir šokių ansamblio meno vadovui A. Olšauskui ir kultūros ministerijos meno reikalų valdybos viršininkui V. Pečiūrai.

Nusipelnusio meno vardas suteiktas: Vilniaus un-to liaudies dainų ir šokių ansamblio meno vadovui VI. Bartusevičiui, kompozit. A. Budriūnui, Kauno Politechnikos instituto liaudies dainų ir šokių ansamblio meno vadovui A. Čyžiui, Vilniaus un-to liaudies dainų ir šokių ansamblio šokių grupės vadovui J. Gudavičiui, Vilniaus Pedagoginio instituto choro vadovui A. Ičiūnui, Kauno verslinės kooperacijos šokių ratelio vadovui K. Motūzai, respublikinių liaudies kūrybos namų vyresniajam metodistui K. Poškačiui, Vilniaus un-to choro vadovui Pr. Sližiui, Kauno Politechnikos instituto liaudies dainų ir šokių grupės vadovui R. Tamučiui ir valstybinės konservatorijos dėstytoji V. Ziliui, be to, rusui Nikiforovui, "karinio dalinio pučiamųjų orkestru vadovui".

• Boševikiniai vadeivos Lietuvoje reiškia savo nepasitenkinimą, kad Lietuvos dailininkai, išskyrus vieną kitą, o ypač tapytojai, kaip reikiant neįsijungia į "atstatomąjį darbą" ir nepripusėdė prie "socializmo sta-

tybos". Visa eilė tapytojų, kaip A. Motiejūnas, B. Mingelaitė, B. Uogintas, L. Kazokas, Vl. Norkurs, A. Dovydaitis, F. Ivanauskas, L. Tamulis, V. Kosčiūka ir kiti, nukreipė savo kūrybinę veiklą į kitas specialybes, ėmė dirbti knygų iliustracijos srityje, vykdė etikečių projektus, darė kopijas "Dailės" kombine. Taip pripažįsta "Literatūros ir Meno" Nr. 43/55 (spalio 22 d.) pats LTSR kultūros ministerijos inspektorius dailės reikalams ir meno paminklų apsaugai P. Paškevičius. Taigi net ir ribotai apmokami dailininkams visokių etikečių alui, degtukams etc. darymas arčiau prie širdies, negu "socializmo statymas" pagal partijos direktyvas taptukais.

Tame pačiame straipsnyje P. Paškevičius iš "gerų teminių kūrinių" mini M. Rosenthalo "F. E. Dzeržinskį Vilniaus darbininkų tarpe 1897 m.", S. Gračiovo "Klaipėdos išvadavimas", B. Jacevičiūtės "Dainą apie tėvynę" ir kt. P. Paškevičius konstatuoja: "nei LTSR Tarybinių dailininkų sąjungos valdyba (pirm. L. Vaineikytė), nei tapybos sekcija (biuro pirm. A. Savickas) iki šiol neapsvarstė iš esmės esamos padėties tapyboje, nemobilizavo tapytojų kovai prieš įsigalėjusį ribotumą tapyboje". Jau 1952 m. pirmasis Dailininkų sąjungos suvažiavimas pripažino, kad "tapyba yra neleistinai atsilikusi nuo bendro mūsų dailės lygio". O dekadinės dailės parodos aptarimo metu "dar kartą buvo pabrėžta ir užakcentuota nepatenkinama padėtis tapytojų kūryboje".

Dalis dėstytojų tapytojų, kaip prof. V. Mackevičius, doc. I. Žebkenienė, L. Kontrimas, Z. Veiverytė bei kiti, jau eilę metų kaip nesukūrė nė vieno reikšmingesnio tematinio tapybos darbo. Pastarosios parodos višiskai nedalyvauja L. Vaineikytė, J. Mačiukaitė, P. Linkovskis. Negeresnė padėtis yra ir su jaunaisiais dailininkais tapytojais. Dalis jų atitrūksta nuo visuomeninio kūrybinio darbo, ima dirbti kitose profesijose, kaip pvz. jauni tapytojai P. Stauskas, O. Federovaitė, J. Steponis ir kt.

ANYBODY IS A MECHANIC IN OUR NEW U-D-O-IT WE HELP YOU SELF SERVICE GARAGE 6848 West 16th Street Berwyn, Ill., tel. Stanley 8-0733 Latest equipment to assist you.

ROZANTINIS ŽIEDAS ROSARY RING

Gražus sidabrinis—\$5.00 (Pažymėkite kokio dydžio). Bažnyčios leista nešioti. Patogus, karorėliai sukasi aplink žiedą, galite privesti melstis viešoje vietoje.

GAREN INDUSTRIES, Box 525, Libertyville, Ill.

Gauta nauja stunta knygelių KAIP PASIRUOŠTI JAV PILIETYBEI

Klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbomis. Spaudai parengė Pr. Šulaitis. Peržiūrėjo teisėjas Alphonse F. Wells. Kaina 60 centų.

Pasiskubinkite įsigyti reikalingas knygeles, kuri tikrai palengvins įsigyti JAV pilietybę.

Pinguis su užsakymais siųsti: "DRAUGAS", 2334 S. Oakley ave Chicago 8, Ill.

Kryžius Skemonių bažnytkaimny

Enciklopedija Der Grosse Herder

Išėjo šeštas "Der Grosse Herder" tomas. Jis apima 1580 skilčių, pradedant žodžiu Lukrez ir baigiant Paderborn. Išėjus 1, 2, 3, 4, 5, 6 ir 10 tomams, bei laukiant šio mėnesio gale septintojo tomo, bus išspausdinta jau visos Enciklopedijos trys ketvirčiai.

Kaip pirmieji tomai, taip ir šeštas pasižymi gausiomis iliustracijomis, kurių kiekviena apima puslapis natūraliomis spalvomis. Kiekvienos šakos mokslininkas, net amatininkas ras čia jam reikalingų žinių. Gydytojas matys plačiai atvaizduotus plaučius, jų dalis su vizomis jų ligomis.

Iš straipsnio Liuteris sužinoma, kad Lietuvoje 1952-53 m. buvo 60,000 liuteronų. Žymiu asmenų, net Spartos įstatymdavėjo Likurgo, atvaizdai reprodukuoti. Minėtas Mairomis ir jo kūryba. Muzika, jos reikšmė ir vartojimas nuo senų laikų įvairių, net laukinių, tautų užima žymią vietą. Tą straipsnį papildė šokių ir muzikos įrankių paveiksai. Marijai, ypač Kristaus Motinai, skirta daug vietos. Pastarųjų atvaizduota įvairių menininkų kaip gydytoja, globėja, auklėtoja ir maitintoja.

Valgomųjų dalykų lentelė patiekia jų vitaminų ir kalorijų kiekius. Daugelis tautų ras savo himno žodžius ir gaidas.

Kas domisi nacionalizmu, ras žinių apie jo kilmę, ideologiją ir programą.

Laukinųjų tautų ekonominis, kultūrinis gyvenimas, jų menas ir muzika bei tikyba plačiai nu-

šviesta. Įdomi XIX amžiaus charakteristika. Olandija ir Norvegija pavaizduotos vispusiškai. Įdėtas Nobelio laureatų sąrašas ir jų gavimo premijų laikas.

Įvairių tikybų ir tautų šventos aukos parodytos vaizdais, pradėjus nuo Kaino ir Abelio. Visų vyriškų ir moteriškų visuolių habitų nuotraukos užima visą lapą. Žymesnių miestų planai prijungti prie jų aprašymo. Austrijos geografija baigia šeštąjį tomą. Norintieji įsigyti šią enciklopediją gali kreiptis adresu: Dr. J. Januškevičius, 213 Fairview str., Riverside, N. J.

FRANCOZŲ KALBOS PAMOKAS duoda būv. Lietuvoje prancūzų kalb. gimnazijos mokytoja, specialiai baigusi Parvūzje "Institute de Phonétique" ir "Alliance Française".

ONA NAKIENĖ 4719 S. Maplewood Av. Tel. YArds 7-2490

NEW! Leader Gun Sight Guaranteed Accurate PRICE \$1.10 POSTPAID

NO GUESSING! New sight figures lead automatically!

Here's the simple way to improve your marksmanship IMMEDIATELY! Use Frank Chapek's sensational success, proved-in-the-field Leader Sight. Fits all shotguns, single or double barrel, over and under models (except 410 ga.), also pump action, choke guns and compensator barrels. Made of model latex rubber; no scratching, marring; no screws, bolts, tools needed. Attach in seconds! Rush ORDER TODAY! Only \$1.10 postpaid, (Sorry, no c. o. d.'s). Satisfaction or money back!

CHAEK'S LEADER SIGHT COMPANY P.O. Box 856-AF, Sheridan, Wyo.

STASYS METRIKIS Savininkas ir krautuvės įsteigėjas

Jau virš 15 metų sąžiningai patarnauja lietuviams, parūpindami šviežius ir skanūs produktus. Todėl geriausi žmonės — kaip eiliniai, taip ir profesionalai — iš arti ir toli lanko

METRIKIŲ FARM FOOD CO. KRAUTUVĖ 1804 West 47th Str. Art Wood Str. Chicago 9, Illinois Telef. YArds 7-8393 VYRIAUSIA LIETUVISKŲ VALGIŲ BŪSTINĖ

Nuovargis ir skrandžio žaizdos

Glasgovo (Skotijoje) universiteto profesorius dr. R. A. Jamieson nustatė, kad skrandžio žaizdos daugiausiai atsiveria penktadieniais — po savaitės nuovargio. Mažiau jų atsiverimų būna šeštadieniais, sekmadieniais ar po atostogų. Iš to daroma išvada, kad nuovargis prisideda prie skrandžio žaizdų atsiverimo.

TYK COAL & FUEL OIL CO. 2531 S. KEDZIE BL 7-7212 BLUE FLAME RANGE OIL and FURNACE OIL COAL DEL. 1/2 TON and UP

MOTERIMS IR VYRAMS

"JEZAUS" PARAŠAS Kolonikai ir špilkos

IDEALI DOVANA Šie nepaprasti parašalai, su "JEZAUS" parašu Aramaic kalboje (Jo laiku kalba) yra paskutinė naujiena, kuri sukelia susidomėjimą kiekvieną kartą, kai jūs jais pasipuošite. Kolonikai \$2.25 — pritaikyti kaklaraišiams su \$1.25. Špilkos moterims \$1.15. Galite gauti 15% oksid. auksą ar rhodium, netamsėjančio platinos užbaig. metalo. Neparduodami detalines krautuves. Nuolaidos bažnytinėms ar pašaliniams organizacijoms. Siųskite užsakymus į Dept. MC. CHURCH ENTERPRISES 8522 Washington Blvd. CULVER CITY, CALIFORNIA

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS K. KALNENAS

6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29 (3-ias aukštas, durys po kairė, arti 62-ojos gatvės ir California Ave.) duoda treniryną prieš karą baigę Chicago universitetą. 1 dol. 25 ct. val. — privačios. VERTIMAI — ANKETOS — LAISKAI

COMPTOMETROMASINRASCIO MOKYKLA

Pirma naujų kursantų kiekvieną savaitę. Per 3-4 mėn. išsivaduoti iš dulkinio fabriko ir dirbti švarioj raštinėj. Skambink tuojau Mokyklos Vedėjui P. Keslūnui tel. B1-shop 7-3013 arba kreiptis tiesiai į mokyklą 938 W. 31 Pl.

Chicago švariausias ir moderniausias Pikniko Daržas — BUCO DARŽAS WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE 83rd and Willow Springs Road, Willow Springs, Illinois

K. GASIŪNAS SUVĖJAS MOTERŲ ROBŲ Pirmia moteriškų kostiumų ir patalų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti palaidai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybę gatavus ir pigiau kainuoja. 6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE Chicago 36, Illinois . . . Tel. Rpublic 7-6329

Mano namiškiai taip . . . O kaip tavo? Tiek daug žmonių jūsų apylinkėje taupo su apdraustu saugumu pas District Savings delto kad nėra nei patogesnės, nei draugiškesnės, nei rūpestingesnės vietos taupymui. Kiekviena sąskaita yra saugiai apdrausta iki \$10,000 ir dividendai yra prirašomi du kartus kiekvieną mėną. Atvykite, patys pamatykite kodėl daugiau ir daugiau žmonių pasirenka District Savings.

DISTRICT SAVINGS 3430 SOUTH HALSTED ST Clifflide 4-0104

Vaistai, kurie veikia virusus

Grynosios ir Pritaikomosios Chemijos kongrese paskelbta, kad atrasti vaistai, kurie veikia prieš kaikiuriuos virusus. Tie vaistai vadinami X-465. Tikimasi išrasti vaistus, kurie galėtų veikti ir prieš virusus, sukeliančius ligas.

AUDYKLA JUOSTA

Sav. Kazys Prišmantas 1805 West 46 Street Chicago 9, Ill. Telef: Lafayette 8-3086

Gamina juostas, takelius, juosteles, pagalves vardinų, gimimo ir kitų progų dovanoms. Taip pat galima gauti ir knygas.

* beautiful Christmas Cards

AT A REASONABLE PRICE 21 for \$1.00

• IF YOU WISH TO HELP THE NEGRO APOSTOLATE, PLEASE ORDER NOW!!

Father Kuhl, Rector, Dept. DC ST. AUGUSTINE'S SEMINARY Bay St. Louis, Mississippi

Mes siunčiame apdraustus siuntinius į LIETUVĄ, Ukrainą, Rusiją, Baltgudiją, Lenkiją ir Pabaltijos Kraštus.

J. KAMIENSKI JANIQUE TRADING COMPANY, SKUBIAUSIAI IR PIGIAUSIAI PATARNAUJA SENIAUSIA EXPORTO FIRMA.

2314 W. Chicago Ave., netoli Oakley Ave., Chicago 22, Ill. Telefonas — BRunswick 8-6780. Persiuntimo ir muitų mokesčiai apmokami mūsų įstaigų. Šeimos tėvynė nieko nemoka. Atvykite ar skambinkite į mūsų įstaigą dėl informacijos ir kainoraščio. Įstaiga atidaryta kasdien išskyrus sekmadi. nuo 1 iki 9 val. vak.

LIETUVISKOS SVEIKINIMŲ KORTELES

Svenčių, sukačių, vardinų, gimtadienio ir kitomis progomis labai tinka panaudoti naujai išleistas lietuviškos kortelės, paruoštos JAV lietuvių dailininkės Elenos Putris.

Kortelės keturių spalvų, su graškia lietuvaite tautiniuose drabužiuose, su tulpių, aguonų, kviečių, vosių puošmenimis, su tautiniais ornamentais.

10 kortelių su vokais kainuoja \$1.00.

Užsakymus su pinigais siųskite:

DRAUGAS

2334 So. Oakley Ave.

CHICAGO 8, ILL.

Lietuviškos kortelės pavyzdys

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe: Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje: jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia miasias Pasiaukokite Dievo tarnybai; darbuokitės po Panelės švenčiausios viliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; raskite novicų vedėjus. Laikite paslymkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laiką siųskite žemiau paduotu adresu.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolių darbus mokyklose, spaustuose, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pagelaujami mokę kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta programa. Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelės švenčiausios viliavai. Susiraskite su noviciato vedėjais: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.

MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY, CLARENDON HILLS, ILLINOIS

DINE JUCUS SISTERS RESTAURANT (Naujai) dabar atidarytas Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį. 29 metal toje pat vietoje. 1608 W. 47th St., Tel. LA 3-967Q

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nėkamei ištikti neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų: AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY AMERICAN BONDING COMPANY AMERICAN INDEMNITY COMPANY DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO. PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY PEARL ASSURANCE COMPANY RELIANCE INSURANCE COMPANY UNIVERSAL INSURANCE COMPANY WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY "Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKAY, Inc. 222 W. Adams St. Room 800 Telefonas CEntral 6-5206

Dėl straipsnio "Freiburgo lietuviai Enciklopedijoje"

"Draugo" 1955 m. spalio 22 d. numeryje tilpusiam straipsnyje, p. V. K. Jonynas atitaisinėja L. Enciklopediją, su neįprasta korektiškumo stoka.

L. Enciklopedijos VI tome yra parašyta: "1947 m. įsteigtas Lietuvos Dailės institutas, skirstantis premijas dailininkams, Freiburge rengė kultūrinius pirmadienius su diskusijomis. Institutas suorganizavo narių dailės parodą, narių pastangomis išleista eilė leidinių". Kitoje vietoje, kur išvardinta buvusios parodos, parašyta: "1949 m. Freiburge atidaryta instituto 12 dailininkų darbų paroda". Tai viskas, pareiškiamas, kad visos tos žinios atitinka tikrovę. Ir p. Jonynas nei vienos jų nepaneigia. Jis tik išgalvoja naujų dalykų, kurių L. E. visiškai nėra, ir atrodo išgalvoja tik L. D. institutui dergti.

1) P. Jonynui esą aišku, kad V. Als. patiekė enciklopedijai tikrąją neatitinkančią žinią, sudarydamas įspūdį, kad visą tuometinį Freiburgo gyvenimą kūrė ir vairavo L. D. i. Nesuprantame, kaip ponas Jonynas čia įžiūrėjo L. D. instituto vairavimą? L. Enciklopedijoje apie tai nieko nepasakyta.

2) P. Jonynas siejojas, kad V. Als. nepaminėjo paminėti instituto kultūrinių pirmadienių ir dar pridėjo: "tiesa, jų pačių sieksniais straipsniais aprašyti tuometinėje tremtinių spaudoje." Mes pareiškiamas, kad joks L. D. i. narys pirmadienių neaprašė. Be to manome, kad nebūtų didelis nusikaltimas, jeigu apie tuos sieksnius straipsnius meno temomis (kad ir kitų parašytus) būtų ir enciklopedijoje užsiminta. P. Jonynas, net su šauktuku užbaigdamas sakinį, galiausiai, kad enciklopedijoje nepaaiškinta, kuo tie pirmadieniai mūsų kultūriniam gyvenimui buvo svarbūs. Rašant apie kultūrinius pasireiškimus L. Enciklopedijoje išvis niekur nėra paaiškinimų, kam jie reikalingi ir įdomu būtų sužinoti, kodėl p. Jonynas jų nepasigedo kitose vietose, pvz. kad ir aprašant jo įsteigtą mokyklą, nes gali at-

sirasti dar ir daugiau tokių, kuriems tokie paaiškinimai būtų naudingi. Stebimės, kad p. Jonynui, kaip dailininkui, užkliuvo paaiškinimas enciklopedijoje L. D. instituto organizuotų diskusijų dailės klausimais, lyg dėl to ne užtektų vietos ten plačiau aprašyti p. Jonyno veiklą ir dar tokią, anot jo "reikalingam faktui", kad du studentai nepasinaudojo jo išrūpintom stipendijom.

3) P. Jonynas net kategoriškai pareiškia, kad L. D. institutas neorganizavo Jonyno, Gaidiko ir Kasiulio parodų ir nei vienas jo narys prie šių parodų surengimo nėra niekuo prisidėjęs. L. Enciklopedijoje labai aiškiai parašyta, kad institutas suorganizavo ir atidarė tik narių parodą. Klausiamas, kuriuo tikslu ir kokių vėjų atnešė žinia čia p. Jonynas atšaukia? P. Jonynas "atitaisymas" šiuo atveju yra nesąmoningas klaidinimas.

4) P. Jonynas atitaiso Enciklopedijoje vieną įsibrovusią nesėmę (ar gal tik korektūros) klaidą, kad buvo surengta Augiaus, Petravičiaus, Rato ir Valiaus paroda, o ne parodos. Bet patį p. Jonynas kitoje vietoje dar labiau susipainioja savo "išvadose": jis cituoja iš Enciklopedijos apie surengtas keturias (Instituto, Jonyno, Gaidiko ir Kasiulio) parodas, paskui pareiškia, kad "kalbamos parodos" (kurios?) Institutas neorganizavo ir dar pridėjo, kad nei vienas Instituto narys "prie šių parodų" (atseit visų) surengimo niekuo nėra prisidėjęs. Jeigu patikėti p. Jonynu, tai ir mums liktų neaišku, kas suorganizavo I. D. instituto parodą?

Ir kiti p. Jonyno "atitaisymai" būtų verti patikslinimo, bet jie L. D. Instituto neliečia. Tarp jų būtų ir pirmasis p. Jonyno "atitaisymas", kad Meno ir Taimosios Dailės mokykla buvo įkurta 1946 vasario mėn. 11 d., o ne liepos 11 d. Tačiau iš tos mokyklos parodos katalogo (ž. 14 psl.) matyti, kad iš tiesų mokykla buvo įkurta tuo laiku, kaip teisingai L. Enciklopedijoje buvo nurodžiusi (vasario 11 d. bu-

P. Kliaušas
Prancūzijos miestely

Kultūrinė kronika

• Petras Aleksandravičius specialiai suminėtas "News From Illinois Institute of Technology". Pažymima, kad įsiai 1944 m. pabėgo nuo rusų teroro. Dabar jis studijuoja minėtame institute. Jis gavo stipendiją iš Koppers Co., vienos iš įrankių gaminių firmų. P. Aleksandravičius pasižymėjęs šioje srityje. Kaip biuletenį pažymima, jis sako — jam inžinerija yra persausas dalykas. Menas — per daug abstraktus, o jungiant abudu — išsina kaip praktiško. Taigi jis mėgsta planuoti naujus indus, įrankius, Gerų rezultatų jis siekia planuodamas indus invalidų maitinimui. Numatoma, kad savo studijas jis baigs 1957 m. pradžioje. Mokslui eiti galimybės susidūrė iš jo paties santaupų ir žmonos uždarbio.

• Keturių meno parodos. Artimiausiu laiku Chicagoje turėsime keturias lietuvių meno parodas. Gruodžio 2 d. atidaroma vo gautas tik raštas apie sutikimą leisti tokią mokyklą atidaryti).

Liet. Dailės instituto valdyba
Red. pastaba: Davę pasisakyti abiem pusėms diskusijas laikome baigtas.

Skelbtis "DRAUGE" apsimoka. Nes jis yra plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, o skelbimas, kaina yra prieinama visiems.

Vestuvių nuotraukos
Augštos rūšies fotografijos
Mūsų specialybė
Precin Photo Studio
INC.
EDVARDAS ULIS, sav.
4068 Archer Avenue
Telefonas Virginia 7-2481

GUŽAUSKŲ
SEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausios gėlės dvi vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63RD STREET
Tel. Prospect 8-0833 ir PR 8-0834

Duona ir įvairūs skonings
bulvės kopa
BRUNO'S KEPYKLA
3339 S. LITUANICA AVE.
Tel. CLiffside 4-6376.
Pristatome į visas krautus
ir restoranus, taip pat iš-
stūcija į visus artimuosius miestus.

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU
BALDUS
VIETJOJE IR IS TOLIAU
K. EIDUKONIS
Turis naują didelį sunkvežimį
ir apdardas
6930 S. Talman, Chicago 28, Ill.
Tel. GRovehill 6-7094

Skelbkites "Drauge"!

ir tės visą mėnesį dail. K. Žoromskio kūrinių paroda. Ji vyks Riccardo galerijoje, 437 N. Rush. Nuo gruodžio 3 iki gruodžio 11 d. Marijos Augšt. mokyklos patalpose bus dail. Br. Murino ir dail. J. Paukštienės piešinių paroda. Gruodžio 10 d. Lietuvių auditorijoje atidaroma dail. J. Pautieniaus paroda. Sekančių metų kovo mėn. įvyks religinio meno paroda, kurioje geriausias kūrinyms gaus \$500 premija.

• Dail. Romas Viesulas yra kviečiamas juri komisijon The Print Club of Philadelphia rengiamai 28-jai metinei litografijos parodai. Paroda skiriama visiems Amerikoje gyvenantiems dailininkams, dirbantiems litografijos technikoje. Be prisiųstų darbų atrankos, juri komisija turės skirti ir kelias premijas. Šioje parodoje grafikos darbais, laimėję premijas, pereiną Philadelphiajos Meno muzėjaus nuosavybėn. The Print Club yra žinomas kaip viena iš vadovaujančių šiame krašte grafikos institucijų.

Jau laikas užsisakyti LIETUVIŠKAS ATVIRUTES KALĖDOMS

DRAUGAS turi paruošęs ypatingai gražių spalvotų lietuviškų atviručių Kalėdoms. Paveikslėliai patrauklūs, tekstai skoningai redaguoti. Yra 16 atviručių dėžėje. Jų kaina \$1.00.

Siųskite užsakymus:
2334 South Oakley Avenue
DRAUGAS
CHICAGO 8, ILLINOIS

MES PRISTATOME ANGLIS BEI
PEČIAUS ALIEJŲ

DIDELIAIS IR MAŽAIS KIEKIAIS!
Mes taipgi perkraustome jūsų baldus saugiai — keletą bloky ar keliasdešimt mylių. Reikale šaukite mus.
Vieno kambario baldus arba viso namo — kreipkitės pas mus. Turį daug metų patyrimo perkraustymo darbe.
STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Avenue Tel. Virginia 7-7097

PERKRAUSTYMAI — MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekandiai:
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
ANTANAS VILIMAS
Telefonas — FRontier 6-1883

PIRKITE TIESIOG NUO
MR. NELSON
— SAVININKO —
SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste.
Telef. CEDarcrest 3-6335

• Povilas Kalnauskas yra vicedirektorius Valstybinės Berniukų mokyklos St. Charles, Ill., kur mokosi 558 berniukai. Tai pataisos namai, kur berniukai siunčiami teismo ar policijos.

• Dramos konkurso, kurį pasikelbė "Darbininkas", juri komisiją sudaro J. Aistis, L. Andrius, dr. Pr. Bagdanavičius, H. Kačinskas ir Pr. Naujokaitis. Terminas rankraščiams įteikti — gruodžio 1 d.

• A. Gaidiko kūrinių paroda įvyks 1956 m. pradžioje New Yorke.

• Vyta. Kašuba. Prisikėlimo bažnyčiai Toronte baigia paruošti medžio skulptūras — Šv. Pranciškų ir Lietuvos Madoną.

• Muz. A. Ambrozaitis Montrealyje organizuoja chorą.

• Ant. Mažiulis persikėlė į Brooklyną ir čia bibliotekose, redakcijose renka medžiagą Liet. Enciklopedijai.

• Jeronimo Cieėno sveikatai pablogėjus mūsų rašytojas lapkričio mėn. pradžioje buvo paguldytas į ligoninę. Pasikartoję vėl kraupjo plūdis.

• Dail. Povilas Kaunas būdamas per daug užimtas savo tiesioginiu darbu nesukubo užbaigti kaikiurių savo paveikslų ir pasirošti bendrai parodai su dail. Br. Murinu ir dail. J. Paukštienė. Taigi šioje parodoje jis nedalyvaus.

• Alės Rūtos iš prancūzų kalbos išverstą Gustave Flaubert romaną "Ponia Bovary" išleido Nidos knygų klubas. Išėjo pirmas tomas. Knyga turi 243 psl.

• Dr. Jono Griniaus tarnyba Laisv. Europos kolegijoje yra pasibaigusi ir jis vėl grįžo gyventi į Muencheną.

• Christilbas Ferd. Šviderskis, kilęs iš Rusnės, rinkęs lietuviškas dainas ir siuntęs jas L. Rėzai, yra miręs 1955 metų lapkričio 9 d. Petrapily. Šiemet sueina 100 metų nuo jo mirties.

• Stepas Zobarskas pakvietė redaguoti "Eglutę" vieton pasitraukusio B. Naujokaičio.

• Dail. W. J. Vitkus turi išstatęs savo kūrinių JAV Profesionalų Dailininkų parodoje National Club galerijoje, New Yorke.

• 1956 METŲ
• TELEVIZIJOS •
FM ir NESIOJAMI RADIIAI
Augštos kokybės fonografiniai
— DULKIAIŠIURBLIAI —
Elektriniai laikrodžiai
VIDAUS IR LAUKO ANTENOS
— TV IR RADIO LEMPOM —
BATERIJOS — DALYS
Visų radijų, fonografų, TV ir rekordavimų aparatų
TAISYMAS
atliekamas patyrusių inžinierių
— VISKAS GARANTUOJAMA —
Kainos žemiausios

DAINA
TELEVISION
sales-service
3130 So. Halsted — DA 6-6887

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. 1410 SO. 50th AVE.
CHICAGO, ILL. CICERO, ILL.
Telefonai — GROvehill 6-2345 arba
Townhall 3-2109

LIGDĖSIO VALANDOJ
Sankite
MAŽEIK & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 S. Western — 3 atskiros air-cond. koplyčios
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse: gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį.
Mes turime koplyčias visose Chicago ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujame.

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEaley 3-5711

ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE Rd., Riverside, Ill. Tel. OLympic 2-5245

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YARDS 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-1138-1139

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVENUE Tel. LAfayette 3-3572

VASAITIS — BUTKUS
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1008

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET YARDS 7-0761

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Virginia 7-6672

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SOUTH DAMEN AVENUE

ALL PHONES — WALBROOK 5-8202

Ketvirtad., penktad. ir šeštad., lapkričio 17, 18 ir 19 d.d.

GRAIN ALCOHOL	
190 PROOF USP	Fifth \$4.89
COURVOISIER, THREE STAR COGNAC, Fifth	\$5.33
ILE DE FRANCE, Napoleon Cognac, Fifth	\$3.79
DURELL, FRENCH BRANDY	Fifth \$3.29
CINZANO VERMOUTH	
Sweet or Dry	Fifth \$1.39
KHAFIA WINE	Fifth \$1.49
FRENCH BORDEUX WINES	
Red or White 1949 & 1952 Vintage	Fifth .98
PIPER HEIDSIECK N. V., Champagne, Fifth	\$3.98
KRUPNIK LIQUEUR (Honey Punch), Fifth	\$3.59
COINTREAU CREME-DE-CACOA, Fifth	\$3.29
BUDWEISER, SCHLITZ OR HAMMS	
CASE OF 24 CANS	\$3.89

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams daly. Firestone padangos.
1934 West 59th Street Tel. GROvehill 6-9136
M. CESAS, patyręs auto specialistas

Akademines Prošvaisės

No. 12

REDAGUOJA: V. KLEIZA, M. INGELEVICIOTĖ IR V. P. VYGANTAS
Redakcijos adresas: V. KLEIZA, 903 West Illinois Street, Urbana, Illinois

KĄ DAR?

KEST. A. KEBLYS, Lafayette, Ind.

Bene vienas iš svarbiausių Lietuvos Studentų sąjungos uždavinių yra rūpintis, kad mūsų akademinių jaunimas neprarastų lietuviškos dvasios, kad nenutrauktų ryšių su savo visuomene, kad įgytų mokslu tarnauti ne tik mus priklaudusiam kraštui, bet ir savo tautai. Šis uždavinys buvo suprantas jau nuo pat pirmų Sąjungos gyvavimo dienų. Vissu centro valdybos stengėsi gilinti nariuose lietuvišką sąmonę, padėti jiems kovoj su pagundomis, viliojančiomis pilnai pasinerti į svetimą visuomenę. Studijų dienose buvo nemaža paskaitų ir debatų, liečiančių mūsų kultūrą, jos reikšmę, jos išlaikymo ir kūrimo problemas. Sąjungos ribose buvo mėginama sukurti jauki aplinka, kuri studentui bent maža dalimi turėtų grąžinti prarastus namus. Vieni šie bandymai nebuvo veltui — neretai girdime visuomenę džiaugiantis, kad mūsų studentija dar yra stipriai lietuviška.

Tačiau negalima sudėti rankas ir vien tik džiaugtis gražiais atsiliepimais, nes gyvenimas eina. Svetima aplinka tyko mūsų, ir pavojus, kad būsime įtraukti į malantį asimiliacijos ratą, nėra praėjęs. Užtat turime nuolat budėti ir nuolat klausyti save: ką dar turime daryti, kad išliktume savo tautai ne vien vardu, bet ir kūrybiniu darbu.

Iki šiol kovoj už savo lietuviškumą naudojame tik tiesioginius ginklus — nuolat nariams primename jų tautines pareigas, stengiamės juos sudominti sava kultūra, suteikiame liuanistinių žinių ir panašiai. Bet yra dar netiesioginių priemonių, kurias taip pat galėtume puikiai panaudoti, siekdami to paties tikslo. Viena iš jų — veikla profesiniais pagrindais.

Mūsų studentijoje vyrauja nuomonė, kad savo Sąjungon susirenkam grynai lietuviškam darbui, užduotį palikdami ne tik savo pasaulėžiūrinės aspiracijos, bet ir profesinį pasirinkimą. Sąjungon turėjom atėti ne kaip skautai ar santariečiai, ne kaip būsimieji inžinieriai ar žurnalistai, bet tik kaip lietuviai studentai. Užtat ir bendroji veikloji iki šiol buvo venginama bet kokios diferenciacijos profesiniais pagrindais.

Sąjungos veikla, vedama grynai liuanistiniais barais yra girtina. Tačiau reikia neužsimerkti galimybei, kad nukreipta bent nedidelę dalį tos veiklos profesiniais pagrindais, būtų tarnaujama tam pačiam tikslui, išnaudojant iki šiol dar neeksploatuotą priemonę. Bet kyla klausimas kuo profesinis pasiskirstymas Sąjungoj galėtų pasitarnauti svarbiųjų tikslų siekimui.

Ne kartą diskutuokiam susitarime, kad lietuviškumo savyje neišlaikysim vien įtikinėjimais, jog tai ir tai yra mūsų šventa pareiga, kad reikia aukoti savo asmeninį gerbuvį tautos reikalams ir panašiai. Pareigą suprasti ir pareigai paklusti dažnai yra du skirtingi dalykai. Mes nesam tokie dideli idealistai, kaip mūsų vyresnieji kad buvo savo jaunose dienose. Užtat ir pati pareiga mums yra tik tol pakeliam, kol ją atlikdami gauname moralinį atlyginimą. Žinodami tai, lietuviškumo problemą mes stengiamės spręsti realistiškai. Mes žinom, kad lietuviškas daugelis jaunais tik tų!

kol savas draugų būrys, sava visuomenė bus malonesnė už svetimą. Užtat stengiamės kurti dvasišką namus, savitą draugiškumo atmosferą, kuri mus ir mūsų kolegas šauktų atgal iš amerikietiškos aplinkos.

Tos mūsų pastangos susilaukė ir rezultatų — mūsų tradiciniai baliai, pasilinkaminimai, iškylos, suvažiavimai ir stovyklos su dainomis mums jau daug malonesni negu atitinkami reiškiniai amerikietiškoje studentijoje. Tačiau dar yra sričių, kuriose amerikietiška visuomenė siūlo daugiau negu mes. Geriausias pavyzdys yra profesinis bendradarbiavimas. Be abejo, visi vyresnieji studentai priklausom atitinkamai profesiniam organizacijai ar klubui. Ten mes girdime paskaitas ir seminarus iš savo srities, patys įsijungiam į profesinių klausimų diskusijas, tam pašventiam nemaža laiko ir skiriam daug dėmesio. Visai suprantama, kad domimės savo profesiniais dalykais, nes toji sritis reikiš didžiausia dalis mūsų kūrybinių pastangų. Bet tuo domimės ir tam dirbame jau ne savo visuomenės rate. Nors akademinis gyvenimas nebūtų suprantamas be tokios viršstudijinės profesinės veiklos, tačiau faktas, kad tuomi amerikietiškoji įtaka mūsų pozicijoje įgyja grąsinantį prietiltį. Tai jau viena sritis, kurioje nerandam atsvaros savo visuomenėje. Per profesinį bendravimą mes vis

labiau ir labiau įsitrauksime į svetimą aplinką, ir pavojus atplyšt nuo savosios nuolat didės. Ypač čia tenka baimintis dėl tų mūsų kolegų, kurie, pagauti specializacijos įkaršcio, mažai domisi šalutiniais dalykais.

Būtų nesamone raginti savą studentiją laikyti nuolatiai nu amerikiečių profesinių organizacijų veiklos. Bet to ir nereikia. Su pavojumi, kuris eina iš tos veiklos, galime kovoti ir kitais būdais. Jei studentas ras profesinę aplinką ir savo visuomenę, jis jaus, kad ne tik svetimoji duoda jam progą plėtotis toji mokslų srityje, kurią jis pasirinko savo pagrindiniu veiklos lauku. O tuomet, kai turės panašią atmosferą savųjų tarpe, nors ir dalyvaudamas amerikiečių profesinėse organizacijose, jis nejaus tokio traukimo atitolti nuo lietuviškos visuomenės.

Tokią atmosferą mes galime sukurti ir savo Sąjungoj, dalį veiklos nuleisdami profesinio pasiskirstymo kanalais. Abejotina, ar nukentės mūsų bendroji lietuviškų reikalų linija, jei savo organizacijos ribose leisim klestėti ar tai inžinierij, ar tai sociologų sekcijoms. Nenukentėtų per daug ir mūsų suvažiavimai, jei valandą-kitą skirtume tokių sekcijų susirinkimams. Anaipol; tokia veiklos forma tik talkintų mūsų pagrindinių uždavinių siekimui, nors ir netiesioginiai.

Yra dar kitų argumentų už tokių profesinių sekcijų steigimą Lietuvos Studentų sąjungos ribose, bet apie tai ir apie praktiškus tų sekcijų veiklos klausimus gal bus progos pakalbėti kitą kartą.

Studentas dangoraižių šešely

Akademines atžalas Detroite

DALIA BULGARAUŠKAITE, Detroit, Mich.

Krintantys lapai, įkryūs lietaus lašai ir šurkštus vėjas lydi mus vėl į universitetų sales, laboratorijas, bibliotekas. Vėl nauji mokslo metai — metai, kupini darbo ir rūpesčių, bet taip pat ir jaunatviško entuziazmo ir įvairiaspalvės studentiškos veiklos stoviai prieš akis. campus'e ar New Yorke, Detroite — gatvės vėl stebi knygom nešiusius kolegas, koleges sleksniais žingsniais besukbančius į paskaitas. O iki išnakių prie rąšomųjų stalų ištikimai bespinginčios lėmpų švieselės liūdija besitartinčius egzaminus, neužbaigtus darbus, neperskaitytas knygas.

Atrodo, paviršutinis studento vaizdas visur panašus — ar jis bebūtų Urbanos, Ann Arboro campus'e ar New Yorke, Detroite didmiestyje. Tačiau aplinkybės įstato jį į rėmus vienos vietovės, kurios charakteristikos jis pasisavina. Pažvelkim tad automobilių pramonės širdin — Detroitą ir tą žiupsnelį lietuviškos akademines atžalos.

Detroito skyriaus Studentų sąjungos sąrašą 55 lietuviai studentai šiame industrijoje mieste praleidžia dienas ar vakarus augštojo mokslo įstaigose. Nuostabi, vyrauja vyriškoji giminė (kitur paprastai būna atvirkščiai) ir tik 14 kolegų skina laurus į mokslo.

Daugumos lankomieji universitetai, tai valstybinis Wayne'as ir katalikiškasis Detroito universitetas, nes jie patogiau vieta, laiku, na, ir mūsų plonai kišenei labiausiai prieinami (ypač Wayne'as).

nes, Detroito universitetas kiek brangesnis). Katalikų Maligrove kolegijoj irgi tenka sutikti dvi kolegas. O pora detroitiečių nuolat net į Lansingą (Michigan State University) ar Ann Arborą (University of Michigan).

Atrodo, technologinė, industriinė aplinka, praktiški išskaidiavimai veikia ir mus. Ne inžinierija studijuojančių kolegų tarpe tenka įieškoti su žiburiu. Tik 6 vyriškos giminės studentai metasi į kitas šakas: chemiją, nuklearinę fiziką, mediciną; tuo tarpu humanitarinės ar meno sritims tenka tik keturi draugai (istorija, politiniai mokslai, muzika, drobės menas). Kolegės irgi didžiumoje krypta į praktiškus: komerciją, formaciją, chemiją, kalbos, išskyrus, žinoma, vienintelę muzikos mokyklą.

Detroitas erdus — išskirsto jis visus po plačiuosius savo kampus; išskirsto jis ir studentus į kelis universitetus kolegijas; išskirsto vieta ir laiku. Vieni gali reguliariai dieną lankyti, kiti tik vakarais, po darbo, pasikaitę salėse kovoja su nuovargiu. Todėl glaudesnio susibūrimo viena universitete nemaityti, ir visa studentiškoji organizuota veikla tesirodo tik už alma mater mūrų. Na, bet čia jau randam ištikimą Studentų sąjungos skyrių, kuris energingai stengiasi apjungti visus augštojo mokslo siekėjus ir suburti į vieną akademinę šeimą. Skyrius rengia paskaitas, išvažiavimus, tradicinius Inichum ir Plinia Semestrių Naujų Metų sutikimus, suvažiavimus (pernai me

tu vasario 19 — 20 d. Studijų dienos), kas padeda išlysti iš monotoniškos amerikietiškos aplinkumos, leidžia pajusti savo besiskleidžiantį savarankumą ir akademiškumą ir suteikia progą pabūti lietuvių studento draugystėje.

Savo gaires augštai iškėlę lygiagrečiai veikia ir keturios akademines organizacijos: skardžia balsiai ateitininkai, dinamiški ir daug žadą santariečiai, ne per daug gausingi šviesiečiai ir skautų Korp. "Vytis" su energingų skaučių akademinių draugove. Be to studentą gali užtikti visur: sportuojantį, vaidinantį, šokantį malūną, skautų tunte, atelitininkų ratelyje.

PASTABOS, PASTABĖLĖS

S. RIMKAITIS

Padėkos dienos savaitgalio metu, t. y. lapkričio mėn. 25 — 26 d.d. Clevelande įvyksta Lietuvos Studentų sąjungos visuotinis suvažiavimas. Nereikia net priminti, kad jame visi lietuviai akademikai kviečiami dalyvauti. Reikia mums tik ruošti į Clevelandą nuvykti. Dažnai trupučių patingdami, neprisirengiamie svarbiausiam studentų sąjungos metiniam pasireiškime dalyvauti. O dalyvavimo prasmę glūdi tame, kad suvažiavimo metu galime savo sprendžiamu balsu nulemti sąjungos darbų linkmę ir įnešti daug naujų minčių bei patarimų; sąjungai vadovauja kolegos to kaip tik ir laukiame. Tad ryžkimės visi Clevelandą nuvykti; gi vietiniai kolegos mus tikrai puikiai priims. Jie savo svetingumui jau pasižymėjo.

Praeitais metais Studentų Šalpos fondas pravedė pirmą plataus masto vėjų. Iki tol ši institucija, nors ir sušelpusi eile akademikų, lietuvių visuomenei buvo beveik nežinoma. Šiais metais vėjui parinktas lapkričio mėn. Taigi, ir vėl kreipiamasi į visus duosios širdies tautiečius; tikimasi, kad bent menkute auka jie praturtins Studentų Šalpos fondą, kuris tuo pačiu bus igalintas suteikti realią paramą mūsų akademiniams jaunimui. Įdėkime į vėją kad ir menkiausia auką ir pasiūskime ją:

Lithuanian Students Fund
Account No. 11737
c/o Chicago Sav. & Loan Assoc.
6234 So. Western Ave.,
Chicago 36, Illinois

Bendradarbiavimui žodžių nepakanka; reikia gerus norus ir darbus įrodyti. Pasiskaitę Lietuvos Studentų santaros suvažiavimo rezoliucijas, apgailestaudami turime pastebėti, kad mūnėdami bei dėkodami įvairių organizacijų užsienio skyriams už jų informacinę veiklą, santariečiai visiškai ignoruoja ateitininkų nuveiktus darbus. Būtų per daug naivu bandyti šį savo veiksmą pateisinti nežinojimu, nes

Darbo, veiklos sukūrys nesuidentifikuoti studentą. Gi jeigu užsisakymas laikraštį, jis gaus 10 — 20% nuolaidų, jei pirklamas knyga, jis gaus panašų palengvinimą, jei eidamas koncertą ar kitą lietuvišką rengimą, jis bus įleistas už jam prieinamą kainą, akademikas tikrai pajus šio gerasirdiškumo prasmingumą ir bus dėkingas. Sveikintini visi tie, kurie šį reikalą jau yra supratę, gi iki šiol prie šio pasireiškimo neprisidėję yra prašomi įsijungti į šią konkrečią padėjimo akciją mūsų akademiniams jaunimui.

Šiais metais Illinois universitete studijuoja 26671 studentai. Iš jų 18075 yra Urbanoje, o likusieji pasiskirstę po kitas universiteto dalis. Nėvy Pier Chicagoje studijuoja 3561. Universitetas turi 2296 studentus daugiau negu pernai metais. Beveik visuose universitetuose yra padidėjęs studentų skaičius.

Illinois universitete

Meilė yra raktas, kurs atrakina Amžinojo šventovę.

— V. J. Budrikas

TRUMPAI IR VILIAU

Lietuvių Studentų sąjungos JAV-se visuotinis suvažiavimas Clevelande prasidės penktadienį, lapkr. 25 d. 8 val. ryto. Techniškais suvažiavimo reikalais rūpinasi komisija, kuriai priklauso D. Bartuškaitė, A. Malcaneitė ir J. Lanulevičiūtė... Hartfordo studentų skyriaus valdybą sudaro P. Bernotas, N. Stadaimkaitė ir E. Užpurvis... Į Nėvy Pier ribose veikiančio Lituanicos klubo valdybą išrinkti R. Cinka — pirm., A. Jakaitis, A. Jakubauskas, R. Vėžys ir A. Zeikus... Į laikiną De Paul universiteto lietuvių klubo valdybą Chicagoje pateko A. Antanaitis, J. Elvikytė ir F. Palubinskas... Chicago studentų skyriaus susirinkime diskutuotas Naujų Metų sutikimo klausimas... Urbanos studentai savo susirinkime diskutavo siūlomus statuto pakeitimus. Min. Tu-rausko, J. Tautų jubilėjaus proga į studentus prabilusio prancūziškai, ir lietuviškai atliktų tautinių šokių pasireiškimai labai gyvai sudomino Annhurst kolegijos minėjime dalyvavusius. Los Angeles studentai pravedė savo Inichum semestrį.

Naują Studentų Gairių redakciją sudaro R. Babickas, D. Bartkutė ir R. Minkūnas... Centro valdybos narė D. Valandūtė dabar perėmė ryšininko su Šalpos Fondu pareigas... Patirta, kad Lietuvos Studentų sąjungos garbės teismas yra išsprendęs pirmą bylą sąjungos istorijoje. J. Smulkštys iškėlė skundą-bylą Centro valdybai, kuri kiekvieną suvažiavimo de jure dalyvį norėjo apdėti suvažiavimo mokesčiu. Teismas principiškai pasisakė prieš tokį narių varžymą. Įdomu šia proga pastebėti, kad nors Centro valdybos daugumą ir visą garbės teismo sąstatą sudaro ateitininkai, šis faktas — kaip piktžodžiaujančių jau buvo priešingai tvirtinama — netrukdė garbės teismui daryti sprendimą, kuriame buvo pasisakyta prieš savo bendraminčių nutarimą. Šis objektyvus reiškinys sveikintinas ir sėkmingas.

Urbanoje santariečiai atidarė jaunųjų lietuvių menininkų parodą. Ta proga tikrai daug pastatė lietuviškąjį momentą iškilimui akademikų tarpe. Be eilės kitų reiškinų, L. Sabaliūnas kalbėjo per televiziją. Šis reiškinys yra džiugus pragiedrusis mūsų akademikų veikloje... New Yorko santariečiai leidžia savo skyriaus biuletenį Vivat Santaria... šviesos sambūrio savaitinės Pelkių žiburėlio radijo valandėlės jau gyvuoja 3 metus... New Yorko šviesininkų meno sekcija buvo išvykusi į Philadelphia muziejus.

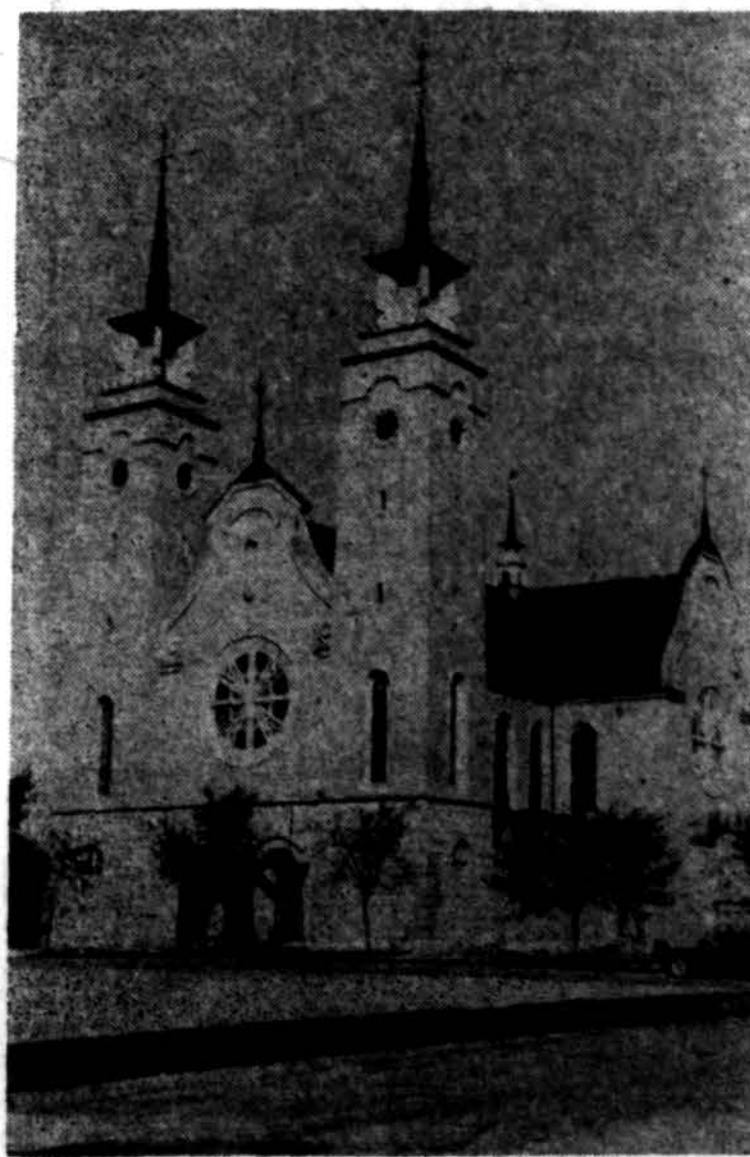
Hartforde įvykusio I rajono skautų vadų suvažiavime pasikeičė pravedė R. Silbajoris, o suvykimui pirmininkavo akademikai R. Kėžys ir A. Bacevičius... New Yorko skautų teatro trupė pastatė "Buhalterijos Klaidą". Toronto jūrų skautų veikime pasireiškia B. Vaskelis, Kanados Lietuvos Studentų sąjungos pirmininkas... L. S. Brolijos sąstata pasipildytas akademikais A. Valatkaičiu, A. Banevičiumi ir V. Mantautu. G. Šernas perrinktas Toronto skautų vyčių biurelio vadu.

Ateitininkų biuletenio Gaudiamus redakciją sudaro D. Karaliūtė, R. Dabšys, A. Korsakaitė ir V. Mitkutė... Korp. Kęstutis nuotaikingai pravedė savo metinę šventę Coronado Lodge Indianoje... Chicago ateitininkų susirinkime kun. dr. Juška skaitė paskaitą apie Eucharistinį Kongresą... Ind. Harbor studentų atkų grupei vadovauja P. Kilius ir Tijiūnėlis... Sąjungos revizijos komisiją sudaro K. Keblys — pirm., A. Liulevičius ir V. Valaitis... N. Dumbrytė pakviesta į užsienio skyriaus valdybą... St. Louis draugovės valdybą sudaro E. Savickaitė, L. Abramkaitė ir D. Kantautaitė... R. Jonaskaitė korp. šatrijos susirinkime skaitė referatą.

A. Snarskis labai vykusiai pasirodė Čigonų Barono pastatyme Toronte, atlikdamas 2 roles... Pr. Zaranka, kartu su A. Stem pužiene koncertavo Detroite... Baltimorės liuanistinėje mokykloje dėjo akademikai K. Dulyš, D. Dulytė, kuri taip pat uoliai vadovauja vietos skautams, O. Eringytė ir K. Pažemėnas... Ohio State universitete Columbus mieste šiuo metu studijuoja 6 lietuviai... Vokietijos studentų sąjungai priklauso 39 akademikai... Kun. J. Petrauskas yra pirmas lietuvis baigęs kunigų seminariją Australijoje... A. Sužiedėlis išlaikė doktorato egzaminus raštu Katalikų universitete Washingtone.

Vietoj pasitraukusios A. Jasaitės į DRAUGO ateitininkų skyriaus redakciją pakviestas F. Palubinskas... Laisvoje Lietuvoje įvestas skyrius Studentų Aidai, kuri redaguoja A. Jakubauskas, R. Mišauskas ir E. Šulaitis... Džiaugiamės, kai mūsų akademikai pasireiškia svetimaudžių tarpe. Štai keletas pavyzdžių: A. Vedeckas buvo nuvykęs į Ottawoje įvykusį šio kontinento Pax Romanos suvažiavimą... M. Šimkutė atstovavo Buenos Aires universiteto studentiją tarptautinėje universitetų vadovų konferencijoje... L. Abramkaitė yra St. Louis mieste esančio Maryville kolegijos Mokslo klubo pirmininkė. Tai narių apimtini didžiausias klubas kolegijoje... A. Zailskas gyvai reiškią Illinois universiteto dienraštį Daily Illini kaip reporteris. Jis be to yra uoliai įsijungęs į Newman klubo, jaunųjų respublikonų ir Campus Chest veiklą... I. Ancevičiūtė išrinkta Toronto universiteto slavų kalbų ratelio vicepirmininke.

Naujo jungtinio Chicago sporto klubo Neris valdybos sekretoriumi išrinktas J. Šoliūnas... Pasižymėjęs šachmatininkas K. Jakštis pradėjo studijas Illinois universiteto Nėvy Pier sekcijoje... Australijoje gyvenęs V. Patašius yra Sydnejaus universiteto šachmatų meistras... Torontietis Pr. Gvilids žaidė Kahanos stalo teniso rinktinėje prieš Amerikos rinktinę.

Lietuvių bažnyčia Marquette Parke
Projektas: arch. O. Milūnas, E. Kliša, Techn. Bėdikis